

מגדן הבולאים בישראל
גליון מס' 5
אב-אלול תשנ"ג
אוגוסט-ספטמבר 1993

ישראל

3.60 ש"ח

Expoziție Filatelică Binațională

תלאפילה 93
TELAFILE 93

'93

ישראל-רומניה תערוכת בולים דו-לאומית
ISRAEL-ROMANIA BINATIONAL STAMP EXHIBITION

אוניית המעפילים, מרסל ינקו
IMMIGRANT SHIP, MARCEL JANCO

התשנ"ג 1993

בחסות
חדשות
 הגליון מוקדש לתערוכת
 "תלאפילה 93"
 21.8 - 26.8.1993

האחיד 7 ש"ח | אילת 6 ש"ח

פניני בולאות בתערוכת "תלאפילה 93"

מסידרת "לא לשכוח" שהופיעה באוסטריה ב-1946, אחרי תבוסת הנאצים. אוסף ת.מליק, רומניה.

מכתב "רשום" דואר אויר. נשלח ממוסקבה ב-17 בנובמבר 1922 לברלין. מבויל בבול הסובייטי הראשון לדואר אויר, שנמכר רק במוסקבה במשך תקופה קצרה. בגלל מזג האויר החורפי התקיימו רק מספר קטן של טיסות. מתוך אוסף שלמה שטרן, דואר ר.ס.פ.ס.ר.

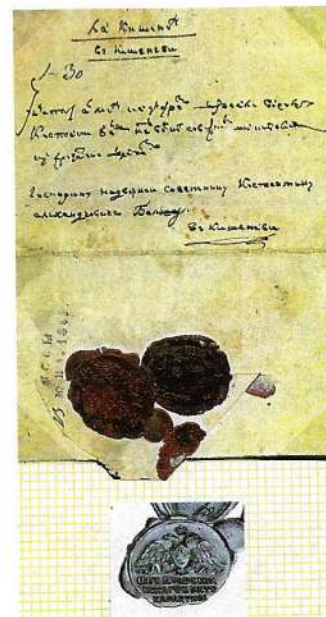
ראשית דואר האויר ברומניה, אוסף א. ברטוק, רומניה. דואר בלוניס מפריז הנצורה 1870, לקריובה שבואלכיה.

מאוספו של ד"ר מילו, רומניה 1600 - 1872. ראש הפר, סידרה 2 על מכתב.

מאוספו של ע. אלישר - טיסות חלוציות לקוטב הצפוני גלויה עם בול חצי רשמי למימון משלחת צילום לגרינלנד. קיימים רק 150 עותקים מן הבול.

דואר שעבר חיטוי מפאת חשש למחלות מדבקות, מיאסי לקישנב 1841, טופל בעשן ואושר. מאוספו של פרוץ' ע. אילן "תולדות המחלות".

דואר יהודי במקורו - חותמת "יעקב ברודי". הגלויה נשלחה מבולגריה למרוקו 1896. מאוספו של ו. גרוס, ישראל.

עם פתיחת "תלאפילה 93"

באירגון התערוכה ואם בשבחים לעושים במלאכה, נעסוק בודאי, בסיכומו של המפעל, כבר עתה, ראוי להזכיר את הנפשות הפועלות - פרופ' אילן, יגאל נתנאל, י. שבתאי, טיבי יניב וכל השאר שלא חסכו מזמנם להצלחת התערוכה. מאמץ גדול נעשה גם מצד הנהלת השרות הבולאי שמתעלה הרבה פעמים בימי אירגון תערוכות בולים.

תערוכת "תלאפילה 93" היא במידה מסויימת, תערוכת יוקרה של תל-אביב, אבל לא פחות מזה זו תערוכת ראויה. מעורבים בה מיני גופים, מחוץ למגזר הבולאי כמו התאחדות עולי רומניה, ההסתדרות במרחב תל-אביב, עיריית תל-אביב ועוד גופים ואישים, שחפצים בייקרה של התערוכה ומשתדלים לשוות למפעל הדר וכבוד. מאמץ גדול נעשה גם למתן פעילות בולאית לנוער במסגרת שבוע התערוכה ונקווה שהעמל ישא פרי.

לא נותר לנו, אלא לאחל לכולנו - העושים במלאכה, המציגים והקהל הרב הצפוי בתערוכה - הנאה והצלחה.

אריה לין

לא נסתיר, יש לא מעט התרגשות, ערב פתיחתה של כל תערוכה, קל וחומר תערוכה בסדר גודל של "תלאפילה 93", במקום כמו היכל התרבות ובעיר כמו תל-אביב.

אכן, יש התרגשות ולא רק מצד המארגנים, הדואגים לכל פרט ולו הקטן ביותר, שכן גם פרט קטן עשוי להשחיר הצלחה...

אבל לא רק המארגנים חרדים להצלחתה של התערוכה, כי אם גם המציגים, המצפים לפסק דין השופטים - מי לשבט ומי לחסד. ממש כך! לאלה נאמר, כדברי השיר "זה רק ספורט" יש לקבל הכל בפרופורציות הנכונות...

אנו לא מעזים, כמובן, ליעץ לשופטים, אבל גם בעניינים רציניים יותר, מזכירים להם שבענייני נפשות הם דנים ולכן יש מקום למשנה זהירות לפני כל החלטה.

עתה נחזור לאירגון התערוכה וכל הצפוי בה במשך שבוע ה"חגיגה".

כאן המקום לציין את המאמץ הגדול שהושקע

תוכן העניינים:

2	פניי הבולאות בתערוכת תלאפילה
3	פתיחת התערוכה
4	מי ומי בתלאפילה 93
5	טרנסילבניה-תל אביב לתלאפילה 93
6-7	גם לתל אביב הסטוריה בולאית
8	יש פוסטא בתל אביב
10	ההתכתבות שקדמה להדפסת
11	דמי דואר מנדטוריים
12	חדשות הבולאות בישראל
13	ינקו לתערוכת ישראל-רומניה
14	סימפלון אורינט
15	בגד-ברלין-ירושלים
18-19	בפולין - תערוכת פולסקה-ישראל
20	על דא ועל הא
21	תולדות הדואר: פוסטה אירופאה
22	טעות בחותמת
23	שלושה מתוך שבעת המינים
24-25	בבולי מועדים
26	זיבוטנסקי באודסה
27	בעמק מציירים בולים
28	חותמות נדריה
29	גילויים חדשים
30	יודאיקה: אדנאור והכותל המערבי
31	טואלס ד'אסתר
	40 להכתרת הוד מעלתה
	מכתבים למערכת
	בעמותות
	בוליק - לא כל הנוצץ זהב

CONTENTS:

2	PHILATELIC JEWELS AT TELAFILA 93 WITH THE OPENING OF THE EXHIBITION
3	WHO'S WHO AT TELAFILA 93
4	TRANSYLVANIA - TEL AVIV FOR TELAFILA 93
5	TEL-AVIV ALSO HAS A PHILATELIC HISTORY
6-7	ABOUT "POSTA" IN TEL-AVIV
8	CORRESPONDENCE THAT PRECEDED THE PRINTING OF MANDATE POSTAL RATES
10	STAMP NEWS IN ISRAEL
11	JANCO FOR THE ISRAEL-ROMANIA EXHIBITION
12	THE ORIENT EXPRESS: BAGHDAD-BERLIN-JERUSALEM
13	THE POLASKA-ISRAEL EXHIBITION IN POLAND
14	ON THIS & THAT
15	POSTAL HISTORY: POSTA EUROPEE
18-19	POSTMARK ERROR
20	THE THREE SPECIES OF THE FESTIVAL ISSUE
21	JABOTINSKI IN ODESSA
22	STAMP DESIGNER'S PAGE
23	NAHARYIA POSTMARKS-NEW DISCOVERIES
24-25	JUDAICA: ADENHAUR AT THE WESTERN WALL
26	QUEEN ESTHER AT HER TOILETTE
27	40TH ANNIVERSARY OF QUEEN ELIZABETH'S CORONATION
28	LETTERS TO THE EDITOR
29	AROUND THE CLUBS
30	"BOOLIK" YOUTH FEATURE
31	-ALL THAT GLITTERS IS NOT GOLD

מגזין הבולאים בישראל

גליון מס' 5

אוגוסט-ספטמבר 1993 אב-אלול תשנ"ג,

"SHOVEL" (TAB)

August-September 1993

ISSN 0792 - 948X

העורך: אריה לין EDITOR: ARIE LYNN

המערכת: טיבי יניב, מוטי קרמנר

הפקה: שלמון ריבלין-אמנון שלמון

סדר, עימוד ועיצוב גרפי: פרסום "יש"

מו"ל: התאחדות בולאי ישראל,

רח' פינסקר 2 ת.ד. 4523 ת"א 61045

טלפקס: 03-295547

מחיר מנזי לשנה: 40 ש"ח.

ניתן להצטרף ע"י פניה בכתב, או טלפונית

באמצעות כרטיסי אשראי

מה ומי ב"תלאפילה 93"

מדריך קצר בטרקליני היכל התרבות

"תלאפילה 93" מאורגנת על ידי התאחדות בולאי ישראל בשיתוף רשות הדואר-השירות הבולאי. ראש עריית ת"א, **שלמה להט**, נתן חסותו לתערוכה. עם סגירת הגליון, בקשנו מן העושים במלאכה, מעט פרטים על מה ומי בתערוכה. יו"ר התערוכה, פרופסור **עמנואל אילן**, פרט את כל מדורי התצוגה והדגיש כי ס"כ התצוגות הוא כ-120. בתערוכה יהיו המדורים הבאים:

מדור מוזמנים, תצוגות מסורתיות לפי ארצות, תולדות הדואר, דואר אוויר, מדור מחוץ לתחרות, ארץ הקודש, אוספי יודאיקה, בולי הכנסה- בולים לא דואריים, דברי בולים (כלילים), אוספים תימטיים, גלויות מירב (מקסימפסקימיליה), תצוגות נוער וספרות בולאית.

מנהל ההתאחדות, **טיבי יניב**, סיפר על ימי התערוכה השונים, כמו יום רשות הדואר, יום איכות הסביבה, יום הנוער, יום הידידות ישראל- רומניה, יום תימטיקה וכמובן, יום הפתיחה, עם טקס מיוחד.

בכל אחד מימי התערוכה צפויה פעילות אחרת לרבות מיני הפתעות ומבצעים מטעם השירות הבולאי. בכל יום תוטבע חותמת דואר מיוחדת. מנהל התערוכה, **יגאל נתנאל**, ויו"ר ההתאחדות, **אלי וובר**, הדגישו חשיבותה של התערוכה בריכוז בני נוער ואספנים חדשים. מנהל השירות הבולאי, **ינון ביילין**, מסר על שורה של פעילויות, ביניהן תערוכת דיוור ישיר, שתלווה בדיילת במדי השליחים של רשות הדואר ותשדירי תדמית. רשות הדואר מתכננת סיורים מאורגנים בבית המיון ביד אליהו. בסניף הדואר המיוחד שיפעל בהיכל התרבות, יונפקו תוויות "רשום" מיוחדות הנושאות את סמל התערוכה, תוויות ביול מיוחדות תחנת מס"ד (מיחשוב סניפי דואר), שיימכרו בתערוכה בלבד.

תופיע גלויית דואר איורית, מעטפת הדפס ועוד. השירות הבולאי גאה להציג לראשונה פריטים מיוחדים מהמוזיאון לתולדות הדואר והבולאות, שהוקם בקריית המוזיאונים בת"א, וטרם היתה פתיחה רשמית בו. בתצוגה יהיו רישומים מקוריים של בולי דואר עברי, חותם ראשון, מכתב מקורי של הנציב העליון הרברט סמואל למנהל הדואר המנדטורי, בדבר הוספת א"י- ארץ ישראל, לבולי המנדט.

עמ' 4

"תלאפילה 93" - לוח האירועים

מוצ"ש 21.8.93 טקס פתיחה חגיגי למוזמנים בלבד-שעה 21.00

במעמד שרת התקשורת, המדע והאומנות - גבי שולמית אלוני

יום א'- 22.8.93 "יום רשות הדואר" יום הופעה של בולים

חדשים 19.00-10.00 פעילות נוער "דרכון" במהלך יום זה יערכו

סיורים לבית המיון המרכזי של רשות הדואר. אוטובוסים יעמדו

לרשות הציבור- הלוך וחזור. משך הסיור שעה.

יום ב'- 23.8.93 "יום איכות הסביבה" 19.00 מסיבת עתונאים -

עם מנכ"ל משרד לאיכות הסביבה ד"ר ישראל פלג.

18.00 קבלת פנים ע"י ההסתדרות - מרחב ת"א.

יום ג' 24.8.93 "יום הנוער" בחסות משרד החינוך - מחלקת

הנוער, בבוקר- ביקור כוכבי כדורסל ישראלים אשר יחתמו על

מעטפות

אחה"צ - ביקור כוכבי כדורסל ישראלים אשר יחתמו על מעטפות

יום ד' 25.8.93 "יום ידידות ישראל רומניה" 10.00-16.30 פעילות

נוער "דרכון", 11.00-12.00 טקס הקמת אגודת המחקר הבולאי-

רומניה, למוזמנים בלבד.

16.30-18.30 פלמרו - חלוקת מדליות באולם ההצגות של ההיכל

19.00-21.00 אירוע ידידות ישראל-רומניה במעמד שר החוץ מר

שמעון פרס, שגריר רומניה בישראל ד"ר רדו הומסקו ושגרירים

זרים נוספים. מופע אמנותי - למוזמנים בלבד

21.30 מסיבת פלמרו וידידות ישראל-רומניה במועדון "היקב" -

למוזמנים בלבד.

יום ה'- 26.8.93 "יום התמטיקה" 10.00-24.00 התערוכה פתוחה

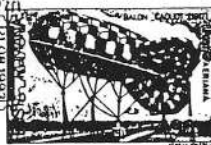
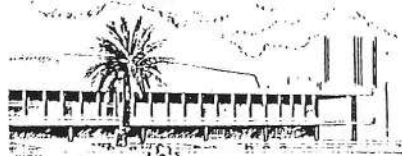
לציבור, 10.00-19.00 פעילות נוער "דרכון"

אחה"צ ובערב ביקור מעצבי הבולים של שנת 1993, שיחתמו על

מעטפות בעיצובם.

טרנסילבניה-תל-אביב ל"תלאפילה '93"

Expoziție Filatelică Internațională
ישראל רומניה תערוכת בולים וז'אנרים
ISRAEL - ROMANIA INTERNATIONAL STAMPS EXHIBITION

TO
THE PRESIDENT OF TEL-AVIV
PHILATELIC ASSOCIATION
C/O MANN AUDITORIUM
"TELAFILA '93"
ISRAEL

ככל שמתקדמים לתערוכת הבולים הדו-לאומית ישראל-רומניה "תלאפילה '93", מגיע אלינו מידע על פריטים פילטליים שונים בהקשר לתערוכה זו.

כבר כתבנו שהרומנים מנפיקים גליונית זכרון עם יצירת מרסל ינקו וכמובן שזו תוחתם בחותמת אירוע מיוחדת. עתה, נודע, על מעטפות טיסה מיוחדות בקו רומניה - תל-אביב ומסתבר - 3 טיסות (!)

ב-17 באוגוסט צפויה טיסה מיוחדת בקו בוקרשט-תל-אביב, בחברת "טרום" הרומנית ובה מעטפות טיסה ל"תלאפילה '93"; ב-19 באוגוסט טיסת אל-על עם מעטפות כנ"ל. ב-21 באוגוסט, ערב פתיחתה של תערוכת "תלאפילה '93" צפויה טיסה משולבת בין העיר קלוז'-נפוקה, בירת מחוז טרנסילבניה (אחד מעשרת המחוזות שמרכיבים את רומניה) לבין תל-אביב, דרך נמל בן-גוריון. זו תהיה מעטפה פילטלית בעיקרה ודואר רומניה הקדיש לה חותמת מיוחדת. החותמת היא דו-לשונית - רומנית ועברית ובה שם העיר "קלוז'נפוקה" מגן דוד והנשר הרומני. על גבי המעטפות תמונת היכל התרבות וסמל התערוכה.

בעבר היתה לנו כבר מעטפת טיסה מבוקרשט לישראל, לתערוכת הבולים "ת ב י ר ה" שהיתה בירושלים ב-1968. עתה, צפויות, כאמור, 3 טיסות ולראשונה בחותמת רומנית מופיעות אותיות עבריות ומגן דוד...

בחירת העיר קלוז', שהיא החלק הרומני שבו עדיין מדברים בשלוש שפות - הרומנית, ההונגרית והגרמנית ובעבר גם אידיש, היתה קהילה יהודית גדולה לפני מלחמת העולם השנייה. רובם נשלחו לאושוויץ. היום יש עדיין באזור מעט יהודים, השומרים על קשר עם ישראל.

טיבי יניב

ברכת שרת התיקשורת שולמית אלוני לתערוכת הבולים הדו-לאומית ישראל-רומניה "תלאפילה '93"

שלום וברכות לבאי תערוכת "תלאפילה '93".

עולם התקשורת הולך ומשתנה בקצב מואץ. הטלפון, הפלאפון, הפקסימיליה וכלל הטלפוניה המשוכללת מעבירים מן העולם את התרבות הנפלאה של כתיבת מכתבים, משכיחים את הציפיות לדוור מביא הבשורות, את ההתרגשות הרבה עם בואו ומכתב בידי ואת האכזבה והכאב כשידי ריקות.

כשם שנזכרים אנו ביונת הדואר, אשר שימשה את האנושות מאז ימי המבול הקדומים ועד המאה הקודמת, כשם שזוכרים בנוסטלגיה את הרצים שנשלחו על ידי מלכים ורוזני ארץ ממדינה למדינה, הולך ומתקרב היום בו המכתב המסורתי נושא בול הדואר יהיה לנדיר יותר ויותר.

וכך הופך בימים אלה הבול מאמצעי תשלום עבור שירות, לשגריר תרבות ונציג המחזק זיקות בין מדינות, הנותן בטויו של הערכה והוקרה ליוצרים, לאירועים היסטוריים ולחיי היומיום, לצומח ולחי המצויים על כדור הארץ המשותף על כולנו.

אוסף בולים, תערוכות בולים וחילופי בולים הם חגיגה של תרבות, היסטוריה ואסטיטיקה בעלת אופי לאומי ובינלאומי. אני שמחה, איפוא, לברך את באי התערוכה "תלאפילה '93" ומאחלת לכל אוהבי הבולאות להנות מיפי האוספים המרהיבים שיוצגו בה והשואבים עידוד וחיוזק בתחביבם היפה של איסוף בולים.

בברכה
שולמית אלוני

גם לתל-אביב הסטוריה בולאית

מכתב ירושלמי שנשלח לוינה, באמצעות השיירה הראשונה לתל אביב, בוייל בבולי המנדט, הוחתם בתל אביב ועבר צנורה אוסטרית - 18.6.48.

גליונית זכרון שגויה של דואר ישראל, הונפקה כבר ב-1960, לרגל תערוכת הבולים הלאומית "תבית" שהיתה בתל אביב. היתה טעות בתאריך שהודפס בתחתית הגליונית וכיוון שהדפסה חוזרת היתה בלתי אפשרית בימים ההם, הוחלט לחתוך את שולי הגליונית ולציבור הרחב ידועה היום גליונית שונה מזו המוצגת כאן...

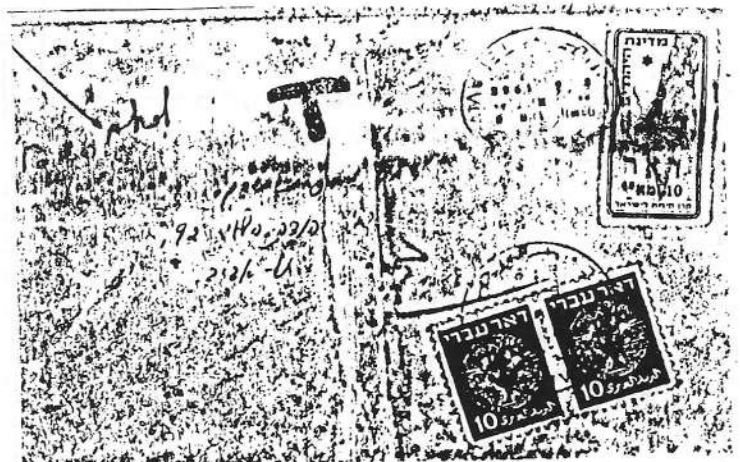
רגילים אצלנו ש"כל התורה" יצאה מציון והיא ירושלים. נכון שבתי הדואר הראשונים בא"י היו בבירתנו הנצחית ועוד כהנה וכהנה בכורות היו בירושלים ובמושבותיה השונות בארץ ישראל, אבל גם לתל אביב יש הסטוריה בולאית...

לכבודה של עירנו תל אביב ולרגל תערוכת הבולים המתקיימת בימים אלה בתל אביב, ליקטנו מספר פריטים דואריים הקשורים בתל אביב וללא ספק הם מעניינים ומפארים כל אוסף רציני. הידעתם, למשל, שמכתביה של תל-אביב, מראשית התקופה הדוארית שלה, הם נדירים ביותר!! תל אביב, אמנם לא היתה במצור, אך ראשון לציון השכנה היתה, ודואר אוטנטי בין שתי הערים הוא רצוי ביותר. כאמור תל אביב לא היתה נצורה, אך היא עדיין מנותקת מרוב מדינות ערב ומכתבים כאלה שהגיעו, בצורה זו או אחרת לתל אביב, מעניינים למדי.

מברקים מעניינים שהגיעו לתל אביב, אף הם פריטים לפילטליה. בודאי ובודאי מברק ממחנה טרייזנשטד, הידוע ממלחמת העולם השנייה שנשלח לתל אביב, אחרי המלחמה, אך בעוד המחנה קיים שם...

אכן, יש ויש הסטוריה בולאית בתל אביב ואנו מזמינים אתכם לסרוק בעיון את האילוסטרציות שהבאנו כאן, אם כי באורח מקרי בהחלט ורחוק משלמות.

במלחמת השחרור, כשירושלים היתה במצור, היה הקשר עם תל אביב באמצעות השיירות הידועות שעברו ב"דרך בורמה". מעט הקשר שהיה בירושלים עם העולם החיצון היה אף הוא דרך תל אביב. מוצג כאן מכתב שהגיע לתל אביב באמצעות אחת השיירות המוקדמות (תחילת יוני 48), בוייל וקונס בדואר תל אביב ב- 8.6.48.

האות T היתה בשימוש דואר המנדט הבריטי בא"י וכונתה "קנס"-TAX.

SERVICE TELEGRAM.

Prefix _____
 Orig No. 1-30
 at _____
 to _____
 at _____
 to _____

1948

מברק מנהל דואר תל אביב, למשרדי הדואר וסוכנויות,
 על חידוש קשרי הדואר עם ארה"ב, בשני הכיוונים, החל
 מ-19 במאי 1948. התעריף נשאר כפי שהיה בדואר המנדטורי.

מנהל הדואר תל אביב

From _____

CABLE & WIRELESS LTD

1320

700/2

V28/SGX37 PRAHA 17/16 26 1520

URGENT - PRAGAIR TELAVIV

YOURCABLE CONFIRMED PREFER TELAVIV IF RUIWAY

ALLWES 203 STOP WAITING IMMEDIATE INFORMATION

TAUSSIG

Immediately steps were undertaken to continue flying to Palestine and Tel-Aviv was chosen as the new air-port

מברק ממנהל דואר תל אביב, למשרדי הדואר וסוכנויות,
 על חידוש קשרי הדואר עם ארה"ב, בשני הכיוונים, החל
 מ-19 במאי 1948. התעריף נשאר כפי שהיה בדואר המנדטורי.

מברק המודיע על קביעת "שדה דב" בתל אביב, כשדה
 תעופה חלופי לשדה תעופה לוד, החל מ-26. באפריל 1948,
 ימי המנדט הבריטי האחרונים.

Station number 74
 Outgoing 11.66 MAUTNER MUNISCH
 Aufgenommen - Pjua
 CAMP TCHECHOSLOWAKEITEREZIN

13150 DVXA 1675 H TELAVIV 44 8 VIA IMPERIAL

HERE ALL HEALTHY AND ALLRIGHT STOP YOUR DAUGHTER MARRIED
 SUCCESSFULLY HERE STOP YOUR SON HEALTHY IN US ARMY STOP ARE HAPPY TO
 HEAR FROM YOU SEND MESSAGE HOW ALL RELATIVES ARE WAITING FOR YOU

COMING HERE - SEIDNER KARL

מברק מגיטו טרייזנשטד לתל אביב, זמן מה אחרי השחרור,
 אולם המחנה היה עוד בהסגר והמברק נשלח, כנראה ע"י
 איש צבא אמריקאי.

PRINTED MATTER

To: (Israel) Arie Kahanstam street, Tel Aviv (Israel) W-Germany

Mr. Tel Aviv (Israel) W-Germany

From: Box 1445-345 TEHRAN

מכתב שנשלח מטוהרן שבאירן לתל אביב, באמצעות מדינה
 שלישית: במקום בולט צוין W. Germany, אבל השם
 תל-אביב רשום כאילו היה זה שם המען ולידו גם המלה
 "ישראל" בסוגריים. הפקיד האינטלגנטי בגרמניה הבחין,
 כמובן, שמדובר במכתב שנועד לתל אביב והעבירו מיד...

First Day

Eugene Fisch

3-80 - 118TH STREET
 NEW GARDENS 18, N. Y.

FIRST CHARTERED AIR M
 TO ISRAEL

PALESTINE EMERGENCY DELIVERIES, INC.

1948

1127

דואר שעת חרום מתקופת מלחמת השיחרור, הוא מן הפריטים
 הנדירים והמבוקשים ע"י האספנים. אחד השרותים נודע
 בשם "פדדי" ("פלסטין אמריקני דליבריס"), כאשר הסוכנות
 היהודית ייצגה את המדינה שבדרך. הדואר הועבר באמצעות
 חברת התעופה הלאומית הצ'כית, מניו יורק לתל אביב.

W.P.F. Gabanski
 Palestynsko-polska Izba Handlowa
 Jawne O
 TEL-AVIV

PIERWSZYM LOTEM DO PALESTYNY.

PAR AVION LOTNICZA

ב-1936 נפתח קו תעופה ראשון בין פולין לארץ ישראל.
 הטיסה הראשונה נודעה בשם "מעוף ראשון" - פולניה ארץ
 ישראל. היעד הוא תל-אביב

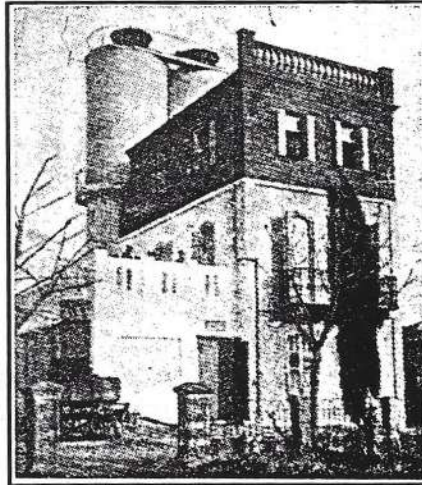
יש פוסטא בתל-אביב

שלושה ימים אחרי ידיעה זו, הופיעה בעתון ידיעה ששימחה ביותר את ליבם של החלוצים ו"הגבירים" של תל-אביב, שכן נפתח סניף הפוסטא, אם כי לעת עתה מקבלים ומחלקים המכתבים והטלגרמות בסניף בלבד. התקוות היו גדולות. ה-8 ביוני 1920 הוא יום פתיחתה של הפוסטא, אף על פי שרבים סברו שהראשון ביוני הוא יום פתיחת הדואר של תל-אביב.

בימים ההם היה חשש שהחלוצים יבקשו שהפוסטא תפעל גם בשבת והרב הראשי, הרב בן ציון עזיאל, מצא לנכון לפנות לדינגוף בעניין זה, בזו הלשון:

"ברגע זה נודעתי לשמחתי שנפתחה הפוסטא בת"א. הודעה זו שקיבלתיה בערב שבת עוררה בי החובה לבקש את כבודו, כי יזהיר את מנהל הפוסטא הזאת לא לפתוח שעריה ביום השבת... כבודו יודע, ודאי, שבכלל דרישותינו ממועצת השלום דרשנו את שביתת השבת והחגים. ואם בהצד הראשון הזה יתיר דבר זה ברחובותינו ובשכונותינו, המיוחדת לנו, הוא בכך יבטל במעשה את דרישותינו הלאומיות..."

כמו כן, מנהל הדואר בירושלים אכן נתן דעתו לעניין ושיגר מברק ממשדד הדואר ביפו ב-11.6.1920 ובו הוראות על סגירת הסניף בתל-אביב, בשבתות ובחגים (הטלפון והטלגרף פעלו בשעות הבוקר).

בית הדואר הראשון בתל-אביב, (פינת נחלת-בנימין, שדרות רוטשילד) יוני 1920

דינגוף מספר במכתבו, שבתל-אביב יש עתה עד 3000 תושבים "חוץ מזה יש סביבה גדולה לתל-אביב, ג"כ לערך עד 1000 נפשות ובשביל 4000 איש צריך לסדר סניף מיוחד בשביל הפוסטא.

במאסר שנת 1920 כבר היתה לדינגוף הזמנה לפגישה עם מר הדסון, המנהל הכללי של הדואר. תוצאות הפגישה - הסכמה לפתיחת סניף של הפוסטא. מיד אחרי זה יצא עתון "הארץ" עם ידיעה על הקמת סניף הפוסטא בת"א.

בימים האחרונים החלו לעבוד בסידור עמודי הטלגרף וחוטיו. גם רושמים את האדרסים של התושבים בכדי להבטיח מסירת המכתבים ללא איחורים.

בארץ ישראל כבר ציינו מלאת 100 לדואר ירושלים, אבל לתל-אביב טרם מלאו מאה שנים ובודאי שהדואר בתל-אביב, בקושי עבר את ה-70...

נכון שביפו פעל דואר זמן רב לפני כן וזאת בתקופת דואר מתוקף הסכם הקפיטולציות, שהשלטונות העות'ומניים הסכימו לאפשר פתיחת בתי דואר של מדינות אירופה, שהיה להם עניין מיוחד בארץ ישראל וסיבה לשרת את התושבים בשרותי דואר תקינים וקבועים, פחות או יותר. תושביה הראשונים של תל-אביב היו מקבלים את הדואר שלהם ביפו השכנה, שהיתה עיר האם של השכונה החדשה מחוץ ליפו.

ב-1919 רבו התלונות של התושבים על הסבל ואי הנוחות שנגרמת להם בשל השימוש בדואר יפו, שבאותה שנה כבר היה מטעם השלטון הבריטי, אבל רחוק מלספק את שאיפת החלוצים הגאים בת"א הנבנת.

ואכן, כבר בשנת 1919 נרתם לפעולה לא אחר ממאיר דינגוף ראש ועד השכונה ובסוף השנה הותקנו תיבות הדואר הראשונות בתל-אביב. כתב מנהל דואר יפו ה.ס.אברי למאיר דינגוף 15 בינואר 1920, כדלקמן:

"אתכבד להודיע לכב' כי נועד על-ידינו נושא מכתבים מיוחד לתל-אביב. חלוקת המכתבים תעשה על ידו פעמיים ביום, לפני ואחרי הצהריים. לפני הצהריים יוריק את התיבות ששמו אצלכם לפני איזה זמן". אני חושב לשלוח אותו להתחיל יום מחר... אבקש מכם כי יראה שלא תהיה שום הפרעה בעבודה זו."

תשובתו של דינגוף היתה מיידית ולמחרת יצא מכתב אל הנהלת הפוסטא ובו תיאור המצב, הבא לבקש לא רק תיבות דואר, כי אם "סניף פוסטא" לכל דבר.

חותמת הדואר הראשונה היתה בלועזית וכללה את המילה "תל-אביב יפו". מעט מאוד חומר דואר מצוי מן התקופה הראשונה וכנראה רק מסוף חודש יוני 1920.

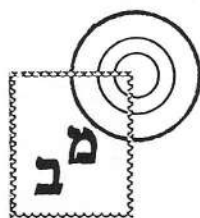

Received from At 2 35 PM Jaffa	PALESTINE TELEGRAPHS משרד הטלגרף בת"א Remarks: official	At 11 40 AM Jaffa	Date 25.6.20
Handed in at 11 30 AM Jaffa	Received here at at 11 40 AM Jaffa	hours 11 40 AM	hours 11 40 AM
To P.T. 6/11.6.20 Telegram Office. Will be open for ordinary post office business from Monday to Friday and on the Sundays (From 8 am to 12 noon) on Saturday. From 8 am to 12 noon) and Jewish holidays only. Telephone and Telegram service will be undertaken staff instructions have been issued accordingly.			
Hudson			

מברקו של מנהל הדואר הכללי המורה על סגירת הדואר בשבת

החנות הוותיקה כארץ מציעה למכירי מוצגים, הנחה של 10%!!!

STAMPS CENTER
T.A. 94 ALLENBY RD.
(BASEMENT)
P.O.B.4444

מרכז הבולים ת"א
אלנבי 94, (במרתף)
ת.ד. 4444

טל: 03-5605755
א'-ה' 9.00-19.00
ו'- 9.00-15.00

בולים, מעטפות, מטבעות ושטרות, דפי מזכרות,
טלכרט ואביזרי בולאות מתוצרת אל-הבול ואחרים.

מהארץ ומחו"ל

מסודרים על-פי מדינות ונושאים

פריטים נדירים מן התקופה העותומנית, תקופת המנדט ותקופת המעבר
פריטי יודאיקה (גלויות, מכתבים, עיתונים ישנים, מסמכים אישיים,
מאורעות אנטישמיים, גיטאות...)

"TELAFILA"
stamp exhibition
21.8.93-26.8.93
STAND NO. 15
Lottery, Presents & Reductions

תערוכת "תלאפילה"
21.8.93 - 26.8.93
דוכן מס' 15
הגרלות מתנות והנחות

60% הנחה לבולי ישראל

ISRAEL & WORLD WIDE

STAMPS & COVERS (by Nations & thematics), COINS & BANKNOTES
STAMP ACCESSORIES, SOUVENIR LEAFS, TELECARDS ETC.

ההתכתבות שקדמה להדפסת

דמי דואר מנדטוריים

בתקופת המנדט, ואם כי הציורים השניה, משנת 1924, יש עניין

הודפסה בשל שינויי המטבע (MILLS במקום MILLIEMES)

למחזור רק ב-1 בפברואר 1928, רק באוקטובר 1933. הגיליונות

המהדורה השלישית של "דמי באחרונה ע"י י. קולינס ואנו כלשונה:

הבריטית (CROWAGENTS), שהיתה בא"י לבית הדפוס דה-לה-רי, בלונדון, חדשים לפי הפריטים כדלהלן: (ראה הקיימים.

לאישור לפני התחלת ההדפסה ויש להמציא 422 עותקים של כל עריך, כשהם עם

ב-26 ביולי החזיר בית הדפוס דה-לה-רי את סקיצות הבולים עם טבלת העריכים לאישור סוכנות הכתר (הוחזרו גם המדגמים של ה"בלו פרינט". כעבור כחודש, ב-26 באוגוסט כתבה סוכנות הכתר לדה-לה-רי שהסקיצות אושרו וכן העריכים של דמי הדואר החדשים. במכתב זה הודגשו הכמויות הדרושות של המהדורה:

550 גליונות - 1 מיל
680 גליונות - 2 מיל
660 גליונות - 4 מיל
650 גליונות - 8 מיל
650 גליונות - 10 מיל
450 גליונות - 13 מיל
440 גליונות - 20 מיל
435 גליונות - 50 מיל

The revised charges will be as follows :-

110,000	1 Mil (120,000 chgd.)
136,000	2 Mills
132,000	4 Mills
130,000	8 Mills
130,000	10 Mills
90,000	13 Mills
88,000	20 Mills (90,000 chgd.)
87,000	50 Mills (90,000 Chgd.)

Numbering 4,590 sheets

1/1	£6-10-0
1/0½	£7-4-6
1/0½	£7-0-3
1/0½	£6-18-1
1/0½	£6-18-1
1/5	£6-7-6
1/5	£6-7-6
1/5	£6-7-6
	12-6

£54-5-11

De La Rue

ב-29 באוגוסט הגיעה תשובת הדפוס עם אישור קבלת ההנחיות של סוכנות הכתר וכן הבטחה להמשך מידי של ההדפסה.

במכתב זה צוינה בקשה להגדיל את מספר הבולים בעריך של 1 מיל, 20 ו-50 מיל.

1 מיל - 120,000 בול (600 גליונות)
20 מיל - 90,000 בול (450 גליונות)
50 מיל - 90,000 בול (450 גליונות)

REMARKS	DATE	BY	NO.	OF	STAMPS	COLOUR	REMARKS
4 P.O. specimens of each duty New design	19/10/27	19/10/27	1	600	120,000	1 Mil	4 P.O. specimens of each duty New design
			2	680	136,000	2 Mills	
			4	660	132,000	4 Mills	
			8	650	130,000	8 Mills	
			10	650	130,000	10 Mills	
			13	450	90,000	13 Mills	
			20	440	88,000	20 Mills	
			50	435	87,000	50 Mills	

ב-30 באוגוסט 1927 כבר היתה תשובת סוכנות הכתר, שהיתה האחרונה, ובה הסכמה לשינויי כמויות ה"בלו פרינט" הוחזרה והפעם נתבקשו לאשר את דגימות הצבע הסופי, המשלוח הראשון של בולי דמי הדואר, הסידרה השלישית, היה בנובמבר (18-22) 1927. כאמור, הבולים הופיעו רק ב-1 בפברואר 1928.

ג.קולינס

Sheets	Duty	Description	Colour	Rate per 1000	Cost
400	1 Mil	Palestine P.D. Labels	Brown	1/6½	£ 6-3-4
600	2 Mills	"	Pale Yellow	1/0½	£ 6-7-6
600	4 Mills	"	Light Green	1/0½	£ 6-7-6
600	8 Mills	"	Red	1/0½	£ 6-7-6
600	10 Mills	"	Slate Grey	1/0½	£ 6-7-6
400	13 Mills	"	Dark Blue	1/6½	£ 6-3-4
400	20 Mills	"	Olive	1/6½	£ 6-3-4
400	50 Mills	"	Purple	1/6½	£ 6-3-4

To be printed in sheets of 200 on white paper

Cost of printing plates

£10 each

Overprinting Specimens

Duty

£80-0-0

17-10

Total

£131-1-2

עמ' 10

150 שנה לבני ברית * איכות הסביבה * גלויית דואר מקושטת * מעטפת הדפס * תווית ביול

בול איכות הסביבה-באוויר, ביס וביבשה

"היכולת האנושית איפשרה לאדם לנצל את מרכיבי הסביבה לצרכיו, אולם במיורץ להשגת הקידמה פגע האדם בסביבה והותיר בה צלקות קשות של זיהום, שהביאו לשינויים מרחיקי לכת ולהכחדה של בעלי חיים וצמחים. גם הגידול באוכלוסיית העולם והעלייה המתמדת בצריכה, הביאו להתכלותם של משאבים טבעיים וחיוניים. גרמנו לכך שהאדם, כמו ידיו הורס את מקורות מחייתו ומפחית את סיכוייו להשרד על פני כדור הארץ". דברים אלה כותב **ד"ר ישראל פלג**, מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה בעלון המיוחד שהוקדש להופעת בול "איכות הסביבה". הבול, שעוצב על ידי **דוד בן הדור**, הוא בערך נקוב של 1.2 ש"ח ומתייחס לזיהום באוויר, ביבשה וביס...

ד"ר ישראל פלג מדגיש שבישראל של שנות ה-90, מצבה של הסביבה בכי רע: האוויר מזוהם, המים עכורים, והאדמה חולכת וצוברת בתוכה רעלים, אלא שהיום כבר פועלים בנחישות במשרד לאיכות הסביבה וביחידות הסביבתיות ברשויות המקומיות, כדי לטפל במפגעים ובזיהומים וכדי להחזיר לסביבה בדחפות את מה שנגזל ממנה בעבר בלהט הפיתוח, הבניה והתעשייה.

ביוזמת המשרד לאיכות הסביבה החליטה ממשלת ישראל כי שנת תשנ"ד, תהייה שנת איכות הסביבה בישראל. בשנת איכות הסביבה יעסוק המשרד לאיכות הסביבה בשיתוף עם מרכז ההסברה, משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות ואירגונים ציבוריים שונים, בפעילות ענפה להשגת שיפורים מהותיים בנושאי הסביבה ולהגברת המודעות הציבורית לתחום חשוב זה בחיינו.

בתחום הגברת המודעות הציבורית ייערכו מבצעי הסברה נרחבים, כמו תערוכות, מצעדים, ימי עיון ופעולות חינוך, לרבות הנפקת בול איכות הסביבה על ידי השרות הבולאי, שאין ספק שהוא צעד חשוב בקידום הנושא.

נשיאו לשעבר של האירגון, **חנני צבי מונסקי** ממוקמים היום על אדמות אלה. ב-1946 היה בני ברית האירגון האזרחי הראשון שצוין לשבח ע"י הצבא והצי של ארה"ב על פעילותו במהלך מלחמת העולם השנייה. למנהיגי אירגון בני ברית תפקיד חיוני בהפגשת **חיים ויצמן**, שהיה אז יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית, עם **הנשיא טרומן**. פגישה זו היתה גורם מכריע בשינוע הנשיא טרומן להמשיך ולתמוך בתכנית החלוקה.

פעילויות אירגון בני ברית בארץ ישראל התחילו עם הקמתה של "לשכת ירושלים" בשנת 1888, בהשפעתו של **אליעזר בן יהודה**, מחיה השפה העברית, אשר שימש כמזכיר. לשכת ירושלים, הראשונה שהשתמשה בעברית כשפת הדיון. היום מפעיל בני ברית (אזור 14) תכניות חברתיות נרחבות כשהוא מתמקד בעזרה לעולים חדשים, סטודנטים, חיילים ונוקדים. ב-1981 הוקם בירושלים המרכז העולמי של בני ברית.

הבול החדש מראה את התפתחות לוחות הברית, ומגן דוד ללב האנושות ומנורת ישראל. הבול עוצב ע"י **גד אלמליח ואהרון שבו**.

בעלון המיוחד שהוקדש להופעת בול "איכות הסביבה". הבול, שעוצב על ידי **דוד בן הדור**, הוא בערך נקוב של 1.2 ש"ח ומתייחס לזיהום באוויר, ביבשה וביס...

במלאות 150 שנה לאירגון היהודי הגדול ביותר בעולם, בני ברית, יופיע החודש בול זכרון מיוחד, יחד עם בולים אחרים שנועדו להופיע ב-22.8.93

בני ברית הוא האירגון היהודי הגדול ביותר בעולם ואירגון השירות הקהילתי הבין לאומי הראשון שנוסד בצפון אמריקה. לבני ברית היום מאות אלפי חברים בשש יבשות. ב-13 באוקטובר יחגוג אירגון בני ברית 150 שנה להיווסדו. האירגון הוקם ב-1843 בניו יורק על מנת לקדם תרבות וזהות יהודית ולהגן על אינטרסים יהודיים ולפעול למען שיפור החברה. פילוג הקהילה היהודית האמריקאית הקטנה באותם הימים, הניע 12 יהודים להקים תנועה,

שלימים תהווה כח מלכד ליהודים מתפוצות שונות, בעלי השקפות דתיות שונות ובעלי רקע כלכלי שונה. פעולתם הראשונה של המייסדים היתה תרומה של 60 דולר להקמת קרן למען אלמנות ויתומים. השנה, בני ברית ישקיע מעל 25 מיליון דולר בחינוך, עזרה סוציאלית ולפעילויות נוער ואחרים.

מטה בני ברית נמצא בווישינגטון, בירת ארה"ב, ולאירגון משרדים אזוריים ב-20 מדינות כולל ישראל. במשך השנים הצליח האירגון להתאים תכניותיו לצרכים המשתנים של יהדות העולם. ב-1851 יצא אירגון בני ברית בקרב הראשון שלו נגד רדיפת היהודים, כאשר שכנע את הקונגרס בארה"ב לעמוד על הסרת ההגבלות ליהודים במספר מחוזות בשווייץ.

ב-1936 וב-1941 העביר האירגון כספים לקרן הקיימת לישראל לרכישת אדמות בארץ ישראל. הישובים "מולדת בני ברית" ו"רמת צבי" (לזכר

מרסל ינקו לתערוכת ישראל-רומניה

ינקו גם ברומניה

דואר רומניה מנפיק פריט בולאי מיוחד לכבוד התערוכה בתל-אביב, וגם הוא, כמו דואר ישראל, כיבד את התערוכה ביצירה של מרסל ינקו, האמן הישראלי החשוב ממוצא רומני, בעל מוניטין עולמי.

אכן, בשתי המדינות תופיע גליונית זיכרון מיוחדת עם יצירת אמנות משל מרסל ינקו - אצלנו - תמונת השמן "אניית המעפילים" וברומניה - תמונה השוכנת כבוד במוזיאון הלאומי בבוקרשט, בשם "האיכרה - מוכרת ביצים". הרומנים והישראלים ינפיקו את הגליונית ביום פתיחת התערוכה לקהל הרחב ב-21.8.93.

טקס הפתיחה יהיה במוצ"ש, 21.8.93. ברומניה תופיע הגליונית כבר בשבת בבוקר ובישראל במוצ"ש, שכן הדואר יעבוד אצלנו רק מצאת השבת והתערוכה תיפתח בשעה 21.00 כשתאריך החותמת יהיה די-טי' אלול, 21.8.93, ככתוב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, ובחותמת של 22.8.93 יופיע התאריך העברי הי' באלול.

בשל שיבושי הדואר עם רומניה, לא הגיע אלינו צילום הגליונית הרומנית וחבל. במאמץ מסוים השגנו את צילום היצירה "מוכרת ביצים" (70/50 ס"מ, שמן על קרטון). התמונה נמצאת כאמור במוזיאון הלאומי בבוקרשט והיא אחת מ-28 היצירות המצויות במוזיאון זה. ברומניה יש, במוזיאונים שונים, הרבה יצירות ינקו, שכן האמן חי שם עד 1941, עת עלה ארצה.

ב-1995 צפויה תערוכת ינקו גדולה במוזיאון ישראל בירושלים. תהיה זו, כמצופה, תערוכה רטרופסטיבית מקיפה של ינקו, בכל תחומי יצירתו. על פי התכנית תובאנה יצירות ינקו גם מרומניה.

היצירה שנבחרה לבול הרומני שייכת לתקופה הידועה בשם "התקופה הרומנית" שנים 1930-1920. בתקופה זו צייר ינקו בסגנונות שונים ביניהם פיגורטיבי-קוביסטי, כפי שאכן צוירה "מוכרת ביצים" שהועתקה לבול הרומני החדש. היצירה הישראלית שנבחרה לבול "תלאפילה 93" שייכת ל"תקופה המגויסת" של ינקו - שנות המאבק על עצמאות ישראל.

לעניות דעתנו הבחירה לבול הישראלי לא היתה מוצלחת, שכן זו יצירה צבעונית, עם הרבה פרטים, שבהקטנה לבול הלכו לאיבוד...

אריה לין

Expoziție Filatelică Binațională

ישראל-רומניה תערוכת בולים דו-לאומית
ISRAEL - ROMANIA BINATIONAL STAMP EXHIBITION

אניית המעפילים, מרסל ינקו
IMMIGRANT SHIP, MARCEL JANCO

אך טבעי היה, שידידיו ומוקיריו בחרו להקים את הבית הנושא את שמו של ינקו בעין הוד.

"מוכרת ביצים" כפי שתופיע בבול הרומני

גליונית הזיכרון המיוחדת לתערוכת הבולים הדו-לאומית - ישראל-רומניה "תלאפילה 93", שתתקיים בתל אביב באוגוסט השנה, הודפסה על פי תמונת שמן גדולה של **מרסל ינקו** משנת 1945. תמונת השמן הגדולה "אניית המעפילים" צוירה על-ידי ינקו זמן קצר לאחר שעלה ארצה מרומניה. מעורבותו הריגשית, אומרים המבקרים, מורגשת ביצירה זו.

ניצולי השואה-המעפילים מכונסים בתחתית היצירה בצבעוניות קודרת, ולעומת זאת מזדקרים מתוכם מפרשיה של האנייה בצבעוניות אופטימיות... היצירה שנבחרה לגליונית הזיכרון ל"תלאפילה 93" היא שמן על בד בגודל 120/103 ס"מ.

לדפית הזיכרון צמוד שובל תלת-לשוני (הפעם גם ברומנית) והמלה **dada** בהגדלה.

לבחירת יצירתו של מרסל ינקו, האמן החשוב, איש רוח בעל יוזמות וזכויות רבות, לפריט בולאי ישראלי בהקשר לאירוע המשותף עם רומניה, היתה גם סיבת מוצאו של ינקו וקשריו התרבותיים-חברתיים עם רומניה.

ב-1916, כשהיה סטודנט בציריך, הצטרף לחבורה קטנה של אמנים גולים ויסד עמם תנועת דאדא - אחת התנועות המהפכניות הנועזות ביותר בתולדות האמנות המודרנית, ששמה לה למטרה לקרוא תיגר על זוועות המלחמה ולקעקע את מה שהיא ראתה "ייסודות הכוזב של החברה הממוסדת". ינקו השתתף בערבי הקברט של התנועה ובתערוכותיה, פרסם מעבודותיו בכתבי העת שלה, והרעיונות הדאדיסטיים היו נר להגליו כל ימי חייו.

בתום לימודיו שהה ינקו בפריז, וב-1922 חזר לרומניה והתיישב בבוקרשט. עשרים שנותיו שם היו פרק פורה ביותר בחייו היצירתיים, אך עם עליית הנאצים לשלטון ולאחר הפוגרום בבוקרשט, עלה עם משפחתו לארץ ישראל. הוא נמנה עם קבוצת מייסדי "אפקים חדשים" והציג עם חבריה עד אמצע שנות ה-50. ב-1953 הגיע לכפר ערבי נטוש בשיפולי הכרמל שנועד להריסה. הוא הצליח לשכנע את השלטונות לשמר את המקום ולהפכו לכפר אמנים-עין הוד. ינקו הביא את גרעין המתישבים הראשון לכפר ואף קבע בו את ביתו.

סימפלון אוריינט בגדד-ברלין-ירושלים-במונגוליה

OVERLAND MAIL

Baghdad — Haifa.

חותמת זאת שאינה דוארית, כמובן, אך מאפיינת את דברי הדואר בשירות הפרטי של חברת התובלה היתה בדרך כלל מודפסת על-גבי מעטפות של החברה. כתוב בה נוסח כמו "דואר

ביירות-בגדד-ודמשק ודברי הדואר הועברו בשירות זה צוינו במיני חותמות, המשייכות את דברי הדואר האלה לדואר ארץ הקודש. החותמות מזכירות בדרך כלל את המילים "ביי אוברלנד מייל" - בגדד-חיפה. (דואר יבשתי - בגדד-חיפה).

ידועות צורות שונות של חותמת עגולה שמזכירה את כל הביירות שהקו היבשתי כלל: חיפה-ביירות-דמשק-בגדד.

האמת שאיננו יודעים מה בדיוק היה המניע של מדינה כמו מונגוליה שהקדישה גיליונית-זכרון בולאית מיוחדת למאורע כמו קו תחבורה יבשתי, שקישר מספר בירות אירופה עם מדינות במזרח התיכון, לרבות ארץ-ישראל. אולי משום שבאחרונה הועלתה תכנית אירופאית של סלילת רכבת כזאת, כצעד לגישור בין תרבויות ועמים באיזור מסוכסך כמו שלנו. על כל פנים, מונגוליה היא הראשונה, שאכן הנפיקה גיליונית-זכרון המראה את תוואי הרכבות שהובילו בשנות ה-30 בין בירות אירופה דרך יוון ותורכיה לירושלים ועד לבגדד...

הקו ההיסטורי נקרא "סימפלון אוריינט אקספרס" בשירות תיור מהיר שפעל בשנים 1930-1931. הפריט החדש של מונגוליה הוא "מצאאה" גדולה לאספני יודאיקה, שכן בגיליון הזיכרון מופיעה ארץ-ישראל ושמות הערים חיפה וירושלים, לצד ערים כמו ברלין, פריס וינה ועוד. הדפית המיוחדת של מונגוליה מראה את מפת אירופה עם חצי האי אנטוליה וחלק מן המזרח התיכון (ארץ-ישראל, אירן ועירק). על-פני המפה פזורות ערים שונות של המדינות המופיעות במפה, וכאמור, שתי הערים - חיפה וירושלים, כשבין הערים מתחברים קווים שהיו את קו "סימפלון אוריינט אקספרס". מעניין ללא ספק...

בהיסטוריה הבולאית שלנו, יש מעט תיעוד בולאי למיני קווי תחבורה שחיברו בין ארצות האיזור, הן לפני מלחמת הישחרור והן בעיצומה של המלחמה.

ידוע למשל, שבתקופת המנדט פעל שירות הובלה יבשתי בקו חיפה-

השירות התאום של ה"אוריינט אקספרס" היתה הרכבת "טאורוס אקספרס" שפעלה מהחלק האסייתי של איסטנבול וחלב (אלפ) לבגדד וטריפולי שלבנון. אוטובוסים העבירו את הנוסעים בקטעים ללא מסילה, היינו, בין נוסייבין שבמזרח טורקיה לבין כירכך שבכורדיסטן ומשם שוב לרכבת עד בגדד. הוא הדין לגבי אוטובוסים בקטע טריפולי-ביירות-חיפה.

בתחנת חיפה הנוסעים הועברו לרכבות לירושלים או למצרים ובכיוון הפוך. בשנת 1940 הושלם הרצף המסילתי איסטנבול-בגדד ומאז פועלת רכבת ה"טאורוס אקספרס" בכל התוואי לבגדד.

בשנת 1942 נפתחה מסילת חיפה-ביירות-טריפולי. לקראת סוף מלחמת העולם רשויות הרכבות של המזרח התיכון בשיתוף עם ארגון הרכבות הבינ"ל גיבשו תוכנית להפעלת רכבת בתוואי איסטנבול-ביירות-חיפה-קהיר עם קשר אל ומירושלים

תוכנית זו שכללה לוחות זמנים מתואמים עם ה"סימפלון אוריינט אקספרס" ותעריפי נסיעה וקרונות שינה, לא יצאה לפועל עקב מלחמת השחרור.

אין מניעה שעם מימוש השלום א"י תהווה מחדש צומת רכבות, לרבות חידוש השירות חיפה-ת"א-קהיר ובבוא העת גם החיבור דרך ביירות לחלב ולאיסטנבול. את המרחק ת"א-קהיר, שהוא כ-600 ק"מ, ניתן לעשות בנסיעה נוחה של כ-5-6 שעות עם אופציה לביקורת גבולות ומכס תוך כדי נסיעה.

אילן פלקוב
דובר הרכבת

בפולין - תערוכת פולסקה - ישראל

בית הכנסת בעיר בוויטן (בטום), נשרף בליל הבדולח ב-1938.

שני צידי המדליה של תערוכת "פולסקה-ישראל 93", שתוענק בתערוכה הדו-לאומית בקטוביצה.

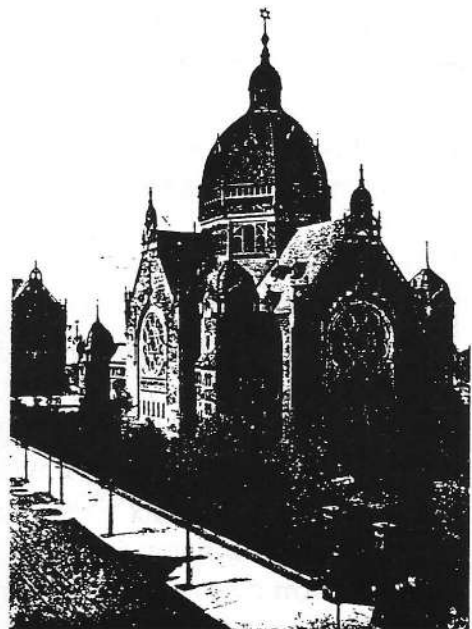
בפולין צפויה השנה תערוכת בולים דו לאומית פולסקה-ישראל, מחווה פולנית לתערוכת "חיפה 91", שאף היא היתה משותפת לשתי המדינות. בין ה-12 ל-17 בספטמבר 1993, תיערך בעיר קטוביצה, התערוכה הדו-לאומית "פולסקה-ישראל 93" ומישראל ישתתפו בה 10 מציגים והשרות הבולאי.

המשתתפים הם:
ירחמיאל בהיר - אירופה המאוחדת;
אלן כרפס - שחמט;
מרדכי סונדק - ירושלים ב-1948;
אברהם ציטרון - שגיאות בבולי ישראל;
אריה לין - מגירוש ספרד למדינת ישראל;
בקבוצת הנוער יטלו חלק האספנים:
רונן יובל - עולם הילד;
עומר בהט - תחת הכיבוש הנאצי;
שלמה וולפנר - מירוצי סוסים;
שי פינגר - חלל;

באגף הספרות - ג. נכטיגלב. פיקסלר - חותמות ישראל השרות הבולאי יציג את קטלוג בולי ישראל מהדורת 1993. בתצוגה הרשמית יציג השרות הבולאי שתי מסגרות.

זכר מקהילות שחרבו

עם השתתפותינו בתערוכה בקטוביצה, מן הראוי להזכיר לקורא העברי מעט מעברה היהודי של העיר המארחת. בקטוביץ היתה

בית הכנסת בקטוביץ נבנה ב-1875 ונשרף עם פלישת הגרמנים לפולין. במקומו עומד היום לוח זכרון.

בית הכנסת בעיר גליביצה (גליביץ) נבנה ב-1861 ונשרף בליל הבדולח.

קהילה יהודית גדולה ורוב היהודים הומתו ע"י הנאצים במחנות השמדה. הגרמנים פלשו לקטוביץ ב-3.9.93 ומיד שרפו את בית הכנסת המפואר. בית העלמין היהודי נשאר, אך נחרב מאוחר יותר. לכותב שורות אלה נזדמן לבקר לפני כשנתיים בעיר קטוביצה ומצאתי את בית העלמין חרב, המצבות וקברים מנותצים. במקום יש קהילה יהודית קטנה ומתבוללת שמשתמשת בבית העלמין. בית הכנסת בקטוביצה נבנה בשנת 1875, כאמור נהרס עם פלישת הנאצים ב-3.9.39. כיום מוצבת במקום מצבת זכרון בלבד. המצבה הוקמה שם ב-1988 ולצערנו היא מושחתת מדי פעם ע"י אלמונים. קטוביצה היא אחת מערי "שלזיה העילית" ובאיזור שוכנת גם העיר ביטום (בוויטן בגרמנית) וכן העיר גליביצה שבשתייהן היו קהילות יהודיות פורחות. בטום היתה בשנים 1922-1937 נתונה לשלטון הגרמנים, אך שלזיה העילית נהנתה ממעמד מחוסן במידה מסויימת בפני פרעות והיתה בפיקוח בין-לאומי ושמירת זכויות מעוטים, כולל היהודים. באיזור זה לא

דגל ארה"ב ברוסיה

רוסיה ותושבי מוסקווה העניקו שי אומנותי מיוחד לעם האמריקאי במלאת 500 שנה לגילוי אמריקה על ידי קולומבוס.

הכוונה לאנדרטה, מעשה ידיו של הפסל טסרטלי, שיוצב בחוף מיאמי, כמחווה של רצון טוב של העם הרוסי כלפי העם האמריקאי. כן הוציא הדואר הרוסי בול מיוחד עם תמונת האנדרטה ודגלי שתי המדינות.

האנדרטה הרוסית תוצג במקום שיהיה מוסיאון ומרכז תרבותי רוסי (בבסיס האנדרטה). האנדרטה גבוהה מפסל החרות בכ-6 מ'.

גיבורי ההתנגדות בצרפת

פעמים אחדות הופיעו בצרפת בולי דואר לזיכרם של גיבורי ההתנגדות במלחמת העולם השנייה. רובם הוקדשו לגיבורי הרזיסטנס ואנשי "מקיי" הצרפתים, שביניהם היו יהודים רבים.

השנה הופיעו ב-21 ביוני שני בולים צמודים שכונו "הגיבורים המעונים של הרזיסטנס" לפי יצירת פיסול של ג'ורג' ז'אנקלוס, בשנת 1993.

טקס לבולי מדע

בטקס חגיגי שנערך ע"י אגודת הידידים של המוזיאון הלאומי למדע, מרכז דניאל ומטילדה רקנאנטי שהתקיים בחיפה, צוינה הנפקתם של 4 בולים בנושא המחשת מושגי מדע. הבולים שהופיעו הונפקו בחודש אפריל השנה.

תותחים שאינם יורים

ארבעה תותחים מן המאה ה-17 הם נושא הבולים החדשים באי ברבדוס, בים הקאריבי. בבולים ארבעה תותחים שיעניינו בודאי רק את אלה שאוספים כלי מלחמה, ויש כאלה.

הצעות לבולים חדשים

השירות הבולאי מבקש מן הציבור, מוסדות ויחידים, להגיש הצעות לבולים חדשים לשנת התקציב 1995, בכתב בלבד. אורלי נגילה, מנהלת מחלקת הפירסום מבקשת להמנע מהכללות כמו "יודאיקה" ולהציע רק הצעות מפורטות. אין מניעה להגיש הצעות הנוגעות לטווח של כמה שנים מעבר לשנה הני"ל. את הפניות יש לשלוח למנהל השירות הבולאי, שדי ירושלים 12 תל-אביב-יפו 68021

המלחמה על קורסק

50 שנה מלאו ביולי השנה, לקרב הטנקים בקורסק שברוסיה: קרב הטנקים הקשה ביותר שהיה אי פעם. בקרב נטלו חלק יותר משני מיליון חיילים ו-6000 טנקים, כשהצבא הגרמני, צמא-נקמה על שהובס בקרבות סטלינגרד, עלה בהתקפה מרוכזת על הצבא הסובייטי באיזור קורסק. הקרב הסתיים כאשר הגרמנים הובסו שוב ונסוגו.

דואר איי מארשל, הוא שהנציח את הקרב ההיסטורי הקשה, בהנפקת שני בולים צמודים, המראים את הטנק הסובייטי T34 ועל הבול האחר, את הטנק הגרמני "טייגר 1". בשובלים של הבולים מופיעות מובאות של חרושצ'וב שהיה אז גנרל ושל המארשאל ז'וקוב. דואר רוסיה הנפיק אף הוא בול מיוחד לציון הקרב ההיסטורי.

פטון ומונטגומרי

ארבעה בולים נוספים בסידרת ה-100 של איי מארשל, לציון קרבות מלחמת העולם השנייה, הופיו שם זה עתה. הופיעה רביעייה של שני בולי דיוקן ושני בולי קרבות. הדיוקנאות הם של הגנרל האמריקאי ג'ורג' פטון והגנרל הבריטי ברנרד מונטגומרי. שני בולי הקרבות מתארים את הפלישה לסיציליה - הנחיתה בסירקוזה ובליקאטה.

"אתה
עיתון
עתיק"

עזוב את העיתונים קרא עיתון עם זהות.

רק ב' **חדשות**

אינשטיין

לסטודנטים שרוצים לדעת יותר

רק ב' **חדשות**

שנות התשעים

הכי מעודכן הכי מגוון

רק ב' **חדשות**

דעות חדשות

פרובוקטיבי בלי פשרות

הם נראים אותו דבר. הם חושבים אותו דבר. הם כותבים אותו דבר. הם גם מתחנפים אותו דבר. הם פרהיסטוריים. אתה לא.

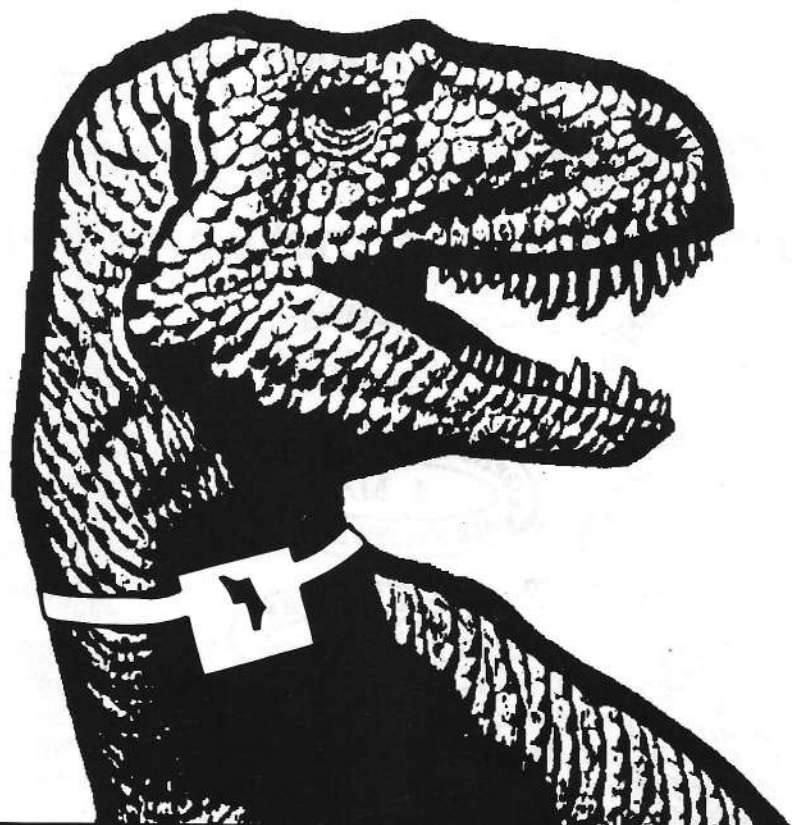
אתה רוצה עיתון עם רוח צעירה. חדשני ודינמי. עיתון שלא מחקה אף עיתון. שלא מטיח ולא עושה חשבון. שלא מלקק לאנשי שררה בעמדות כח ובזדק בשבע עיניים את מעשיה ומחדליה של הממשלה. כל ממשלה. יש עיתון כזה. חדשות.

בפעם הראשונה מוסף פנאי שלא מזלזל באינטליגנציה של הקוראים. והקוראות. המוסף שפותח לך את העיניים לכל מה שקורה בעיצוב, באופנה האחרונה, ביחסים, בבריאות ובצרונות.

יצחק רבין, ביבי נתניהו, אהוד ברק, שולמית אלוני, אריה דרעי וחברים לא מחמיצים את "דעות חדשות". ויש להם לפחות 12 סיבות טובות: רוביק רוזנטל, אמנון דנקנר, אלכס פישמן, חנה קים, חנן קריסטל, רון מיברג, אמנון לוי, גל אוהובסקי, אמנון ברזילי, אבי רצון, עינת ברקוביץ, עירית לינור.

מטפל, בלי כפפות, במרצים שלא מגיעים להרצאות. קונה ומוכר לסטודנטים בלבד. וכמובן כל הרכילות על צילי ממשפטים וגילי ממנהל עסקים וכל מה שרצית לדעת על פרופסור טוכמאייך מהחוג למחול.

"ואתה
עיתון
מעתיק"

הכרהיסטורים

חדשות

רק ב' חדשות

אוכל

הכי טעים

על המתחם שבין מסעדות הפועלים לבין הצרפתיות היוקרתיות והאיטלקיות האופנתיות. על שוק לוינסקי, על המסעדה החדשה במטולה ומה שקורה באמצע הדרך. אוכל זה לא רק שווארמה אלא גם כמהין.

רק ב' חדשות

מאמי

הכל מכל להורים של היום

להורים, בכל הגילים, שלא פוחדים לדבר על כל בעיה, שרוצים לדעת יותר על חינוך ייחודי, חידושים בהקניית ידע מהגיל הרך ועד בכלל. משתתפים: רופאים, פסיכולוגים, סוציולוגים ומומחים בכל תחומי המשפחה.

רק ב' חדשות

ציפורה

הרכילות הכי חמה, הכי מעניינת

ידוע שבלי ציפורה אי אפשר להתחיל את השבת. קראתי בציפורה... הכרחי לשיחות סלוניות, ולכל מי שרוצה להיות בעניינים. מדור שהפך מוסד ויצר ז'אנר חדש של חקיינים לא מוצלחים.

רק ב' חדשות

לחץ

תחקירים בנושאי מצוקה

רשימה חלקית של תחקירים שפורסמו לאחרונה ב"לחץ" וצוטטו בכל כלי התקשורת: האנאלפבתים הצעירים, הילדים חסרי הבית, ההטרדות המיניות נגד העולות מרוסיה, מצוקת העולים האתיופיים, אנשי הקראוונים, ספסרי העבודה.

במקום לקרוא עיתונים זהים קרא עיתון עם זהות. **חדשות**

טלגרף הדואר של המזרח התיכון

POSTA EUROPEA

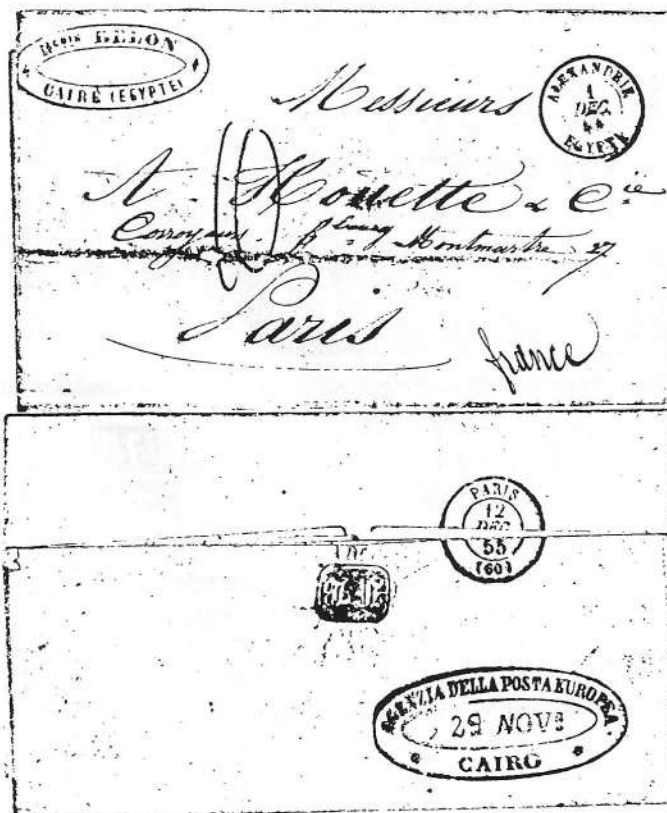
שרותי הדואר הפרטיים במצרים 1843-1866

היום מפריטים שירותי דואר ממלכתיים. פעם עשו להיפך.

צילום מס' 1

מצרים בתחילת המאה ה-19 היתה חלק מהאימפריה התורכית, ובדומה לארץ ישראל ויתר חלקי האימפריה, לא זכתה לשרותי דואר מסודרים ואמינים כפי שכבר היה מקובל באירופה. ראשיתו של הדואר במצרים הינו בשירות שהקים מושל מצרים, מוחמד עלי פשה, בשנת 1821, שרות שהיה מיועד לדואר ממשלתי בלבד. משלוח דואר פרטי במצרים בוצע בתקופה זו ע"י שליחים, שרות שהיה אמין אך יקר מאד. בשנת 1839, בהתאם לזכויות ה"קפיטולציות" של המעצמות האירופאיות, הקימו צרפת, אוסטריה, יוון ורוסיה ומאוחר יותר גם איטליה ואנגליה, משרדי דואר בערים אלכסנדריה, סואץ ופורט סעיד. כל מדינה פתחה סניף דואר במקום ובזמן שתאם את צרכי אזרחי אותה מדינה שהתגוררו במצרים או לשרות התיירים.

צילום מס' 2

בתוך חלל זה ועקב הדרישה לשרות דואר פנימי באזור הדלתא של הנילוס, הקים בשנת 1843 איטלקי בשם קרלו מרטי (Carlo Meratti) שרות דואר שליחים בין אלכסנדריה וקהיר. השרות שנקרא "פוסטה אירופאה" (Posta Europea) הוקם במטרה ליצור שרות דואר בין הסוכנויות הקונסולריות שהיו באלכסנדריה ובין קהיר, וכן לספק שרותי דואר לכל מי שמבקש לשלוח או לקבל דואר מקומי. המכתבים הוחתמו בחותמות מיוחדות ואנו מכירים שישה סוגי חותמות שונות.

בתמונה מס' 1 מוצגות דוגמאות של החותמות שיוצרו במהלך שנות קיומה של ה"פוסטה אירופאה".

החלק העליון של החותמת כלל את המילים "Posta Europea" ובחלק התחתון שם העיר. המרכז יועד לרישום תאריך המשלוח או הקבלה. רישום התאריך היה בחלק

מהחותמות ידני (Type 1 ו-3) ובחותמת Type 2 לא הופיעה השנה. הכיתוב הינו בשפה האיטלקית כמו גם שמות החודשים בחותמות המכניות. התאריכים שנרשמו בכתב יד היו לעיתים בספרות ערביות.

בתמונה מס' 2 מוצג מכתב שיצא מקהיר ב-29.11.1855, התקבל במשרד הדואר הקונסולרי הצרפתי באלכסנדריה ב-1.12.1855 והגיע לפריז ב-12.12.1855 (כמו מכתב בדואר אויר כיום!!!)

החל משנת 1854, עם בניית מסילת הרכבת בין אלכסנדריה לקהיר, הוקמו סניפים של הפוסטה אירופאה בערים ועיירות נוספות באזור הדלתא של הנילוס.

תמונה מס' 3.

חותמת אליפסה מזגסיק - 4 במאי 1851 (ספרות ערביות במרכז)

השרות של הפוסטה אירופאה הלך והתייעל. (תמונה מס' 4). הממשלה המצרית הכירה ביעילותו של השרות ובשנת 1862 העניקה למנהל והבעלים של הפוסטה אירופאה זכיון למונופול על שרותי הדואר במצרים התחתונה, כלומר באזור מקהיר - צפונה ומזרחה עד לתעלת סואץ.

זכיון זה לא האריך ימים. הממשל חמד את השרות שהיה רווחי מאד ובשנת 1865 הופקע הזכיון תמורת תשלום נאה לבעלי החברה.

ליכותה של הממשלה ניתן לומר שהיה להם השכל למנות

מכתב מזגסיק שהגיע עוד באותו היום לאלכסנדריה.

את מנהל הפוסטה אירופאה מוצי (Giacomo Muzzi) למנכ"ל הדואר המצרי. ב-1.1.1866 הופיעו בולי מצרים הראשונים ובא לסיומו שרות השליחים.

216 / 237 ...

תכשירים להסרת חלודה

למכה שאינה כתובה בתורה - כתמי- החלודה המופיעים בבולים והורסים אותם לאט, אבל בטוח - ניתן בימים אלה מענה יעיל ע"י החברה הגרמנית היוקרתית 'לינדנר', המייצרת אלבומים ואביזרים לבולאים. תחת הכינוי 'ארני' משווקת החברה שני תכשירים, שאת השפעתם בדקנו ומצאנו אותם ראויים להמלצה לניקוי בולים חתומים, או גם בלתי-חתומים, אם לא אכפת לאספן לשטוף את הדבק. הסרת הדבק אמנם מפחיתה את ערך הבול הבלתי-חתום, אך מצד שני, היא מונעת נזק חמור יותר, שנעשה בלתי הפיך. הדבק הוא, בנוסף לתנאי אקלים לח, הגורם העיקרי להופעת הכתמים המכוערים.

התכשיר 'שילינדנר' מציעה מורכב משני בקבוקי פלסטיק בני רבע ליטר כל אחד, שמחירו לצרכן בגרמניה מסתכם בתשעה מרקים. 'ארני'-א' משמש לחיטוי הבול הנגוע, 'ארני'-ב' נועד לרחצה, ולפי ניסויים שערכנו, אכן מתקבלת תוצאה נקייה מכל רבב, בניגוד לניקוי בולים במים פושרים בלבד, שלרוב מותיר סימנים חומים כלשהם. המומחים של 'לינדנר' הוגיעו את מוחותיהם בשתי צרות-צורות נוספות, הפוקדות את התחביב ומעמידות את האספנים בפני בעיות מביכות: הראשונה היא הסרת כתמים, שמדבקות ישנות מותרות בבולים. לאחר השריה של שלושת-רבעי שעה בתכשיר המיוחד להסרת הכתמים

והשיירים, נעלמים סימנים אלה, שמכערים את הבול וגורעים מערכו. ועוד בשורה מאותו מקור: תכשיר חדש נוסף של 'לינדנר' מאפשר לבולאי להסיר שאריות של דבק הרסני, שעד כה לא נמצאה שיטה להיפטר ממנו. המדובר, בעיקר, בבולים ישנים מתקופות, שבהן לא שמו לב מנפיקי הבולים להשפעת הכימיקלים על נייר הבולים. התכשיר המהפכני יעיל, לפי ניסוינו, אף נגד הדבק העיקש ביותר, בלי לפגוע באיכות הבול. יצוין עוד, כי כל התרופות הבולאיות הנ"ל הן מתוצרת אוסטריה וקבילות מבחינת איכות הסביבה.

שלמה שמגר

אין כבולאות "הפתוחה" לשגיאות וכל המרבה, הרי הוא מעניין יותר... הטעויות בחותמות הן, בעיקר, בתאריכים, אם כי יש טעויות גם בשמות או בכיתוב. הטעות האחרונה אצלנו היתה בחותמת רוטרי שהוטבעה ב-20.5.93 כשהטבעה העיקרית בשרות הבולאי, נפלה טעות בהטבעת השנה 1993, ובמקומה הוטבעה השנה 1393 בדקנו את העניין ונראה שרוב החומר הוטבע עם טעות השנה. רק ההטבעה הידנית בבית הדואר בטבריה היתה עם התאריך הנכון 1993. חן חן לאפריים שטרן מגונן על שהביא לתשומת לבנו, קיומן של שתי ההטבעות, כנראה שהרוב הן עם החותמת השגויה.

המוזיאון לדואר השואה הוא אחד הפרויקטים במיסגרת מפעל ההנצחה לשואה "משואה" אשר בקיבוץ תל יצחק.

פרויקט אחר הוא המכון ללימודי השואה. מאז 1971 ביקרו במקום כ- מאה אלף בני נוער, מישראל ומהתפוצות, ועברו את הסמינרים, הניתנים בהשראת יד ושם ומשרד החינוך.

מוזיאון לדואר השואה מכיל אלפי פריטים (מקור) וכן כמות רבה של העתקים שמבחינת התכן לא נגרע ערכם, וכן בולים ופריטים אחרים.

מטרות המוזיאון: איסוף וריכוז מירבי של חומר דואר מתקופת השואה, מחקר, תרגום ותצוגה.

המוזיאון אושר ומתקצב ע"י משרד החינוך והתרבות. עם התאחדות בולאי ישראל סוכם על תוכנית פעולות. כרגע עובר המקום שיפוץ ויפתח שוב בעוד כחודשיים - שלושה.

מנהל המקום, **נפתלי צור**, ציין בסיפוק, כי חלק גדול מאד של האוסף נתרם ע"י אנשים שונים - מי פריט בודד ומי אף עשרות - מתוך הבנת החשיבות של

ריכוז הדברים. בקשתו מופנית לכל מי אשר ברשותו חומר מסוג זה - לתרום אותו למוזיאון. אם, משום מה, אין אפשרות להעביר את המקור - נודה גם עבור העתקים. במקום העתקים בשחור לבן או מציעים העתקים בצבע. במקרה כזה ניתן להתקשר אלינו לתאום - "משואה", קבוץ תל יצחק, טל 09-699563.

תיקון טעות

בגליון "שבל" מספר 4, בעמ' 5, במדור מהנעשה באגודות, נפלה טעות בשמו של ראש העיר **עדי אלדר**.

שם משפחתו הוא אלדר ולא אדלר.

בברכה
ראובן ניצן,
כרמיאל

המערכת מתנצלת.

בולי תל-אביב (י.צחור) בע"מ
TEL-AVIV STAMPS (Y.TSACHOR) LTD

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב
(Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאויר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב טלפון: 03-5226294 פקס: 03-5245088

שלושה מתוך שבעת המינים - במועדים תשנ"ד

והדרת פני זקן

חיטה זית וגפן

חובת הכבוד לזקן משמשת כאבן ייסוד מוצקת במסורת היהודית זה אלפי שנים, לא יפלא, איפא, שדואר ישראל מצא לנכון להנפיק זו הפעם השנייה בול מיוחד. מדינת ישראל הינה מדינה צעירה, שנבנתה בעיקר על ידי חלוצים צעירים שעזבו את מקומות הולדתם בחו"ל ובאו לבנות מדינה יהודית בארץ ישראל.

החלוצים הצעירים שמו את הדגש על הנעורים, על היפה, הבריא והחזק, כי רק כך אפשר לבנות מדינה חזקה, בעוד שהזקן, פרושו להיות חולה, מכוער וזקוק לעזרת הזולת... בחברה המודרנית הוכח שהזקן הוא גם יפה. גם בעל נסיון חיים ואף מועיל. על אף שבשנים הראשונות לקיום המדינה שיעור הזקנים בה היה נמוך, והעדיפות להקצאת המשאבים היתה מכוונת בעיקר לתחומי ביטחון, בריאות, חינוך, קליטת עליה ובעיות חברתיות, חל שינוי משמעותי בגידולה של קבוצת הזקנים.

היום אנו יודעים, כי אוכלוסית הזקנים בישראל מונה כ-10% מכלל האוכלוסיה (יהודים ולא יהודים), כאשר ההגדרה כוללת נשים בגיל 60 ומעלה וגברים מגיל 65 ומעלה.

הבול שהוקדש ליום הזקן הבין לאומי, שיחול ב-1 באוקטובר, מראה עץ בעל גזע עתיק וצמרת רחבה - סמל לרוח החיים ותרומת הזקן לחברה. הבול עוצב בידי יעל גביש מחיפה.

מוצרי השונים. ספק הסוכר לסל המזונות העתיק. משחרב המקדש ובטל מעמדו של פולחן אחד מרכזי לכלל הציבור, התקינו מנהיגי העם שתועבר תודת ברכת האדמה לכל בית בישראל, וכך נאמר במקורותינו: "בזמן שבית המקדש

ארץ ישראל תוארה במקרא כארץ שופעת מזון לתושביה. בשבעה מינים השתבחה הארץ, ובהם שלושת מרכיבי המזון הבסיסי: לחם, שמן ופרי הגפן. שלושה סמלים אלה הם נושא הבולים החדשים שיופיעו לקראת ראש השנה תשנ"ד.

קיים, מזבח מכפר על אדם, ועכשיו שאין בית המקדש קיים, שולחנו של אדם מכפר עליו" (מנחות דף צ"ז, ע"א). צא ולמד שעתה לאחר החורבן כל משפחה מביאה טעמו של המקדש אל ביתה. וכיצד הדבר נעשה, ואיך באה מלאכת הקודש, שנהגה במקדש, לידי ביטוי מעשי בביתו של אדם? בטקסי קבלת השבת: החלה שמברכים עליה על שולחן השבת, הנרות שמדליקים לקראת כניסת השבת, וגביע היין לקידוש. כן כל אדם מישראל מודה לאל על תנובת האדמה, על הדגן, על היצור ועל היין.

שלושת בולי מועדים תשנ"ד הם שלושה מתוך שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל. הערכים: 1.50, 1.2, 0.5 ש"ח. עיצוב ע"י מריון קורנר, ילידת ארגנטינה.

מספר פעמים מביא המקרא את הנוסחה בדבר החוסן הכלכלי המובטח לאדם אם ילך בדרך הנכונה, וכך באחת הפעמים: "והיה אם שמע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצווה אתכם היום...ונתתי מטר בעתו, יורה ומלקוש, ואספת דגנך ותירושך ויצהרך..." (דברים י"א). מהו עושר הארץ וברכתה: הדגן הוא הלחם, התירוש-היין ושאר מוצרי הגפן, והיצהר הוא שמן הזיתים. כששלושה אלה בידך הרי כל קיומך מובטח, וכל השאר הם תוספות- כתב מאיר בן דב עלון שילווה את הופעת הבולים.

כשרצו להביע תודה לאל אשר גורם לכך שיירדו הגשמים בעתם ותניב האדמה פרייה בשפע ותספק לאדם את צרכיו הבסיסיים, הביעו זאת בפולחן שהתקיים בבית המקדש.

עמד שם שולחן להעמדת לחם הפנים שהיה עשוי סולת ולידו מנורת שבעת הקנים שהודלקה בשמן זית. סמוך לאלה עמד מזבח הנסך, שעליו נסכו יינות כהבעת תודה לשפע פרי הגפן על

באשנבי השרות הבולאי בתערוכה
מבחר פריטים בולאיים וקטלוגים

האמנם, ז'בוטינסקי באודסה

פרס WIPA לבול ישראלי

בול הרץ האולימפי שהנפיק השירות הבולאי הישראלי לרגל המשחקים האולימפיים ה-25 בברצלונה ובאלברטווייל 1992 זכה להישג נוסף ולהכרה ביןלאומית שניה תוך זמן קצר: הבול זכה במקום השני בתחרות הפרס הגדול של תערוכת WIPA היוקרתית שבאוסטריה.

פרס זה מוענק מדי שנה לבול היפה ביותר בעולם ע"י הועדה המאגנת של התערוכה היוקרתית WIPA (תערוכת הבולים הבין לאומית - וינה).

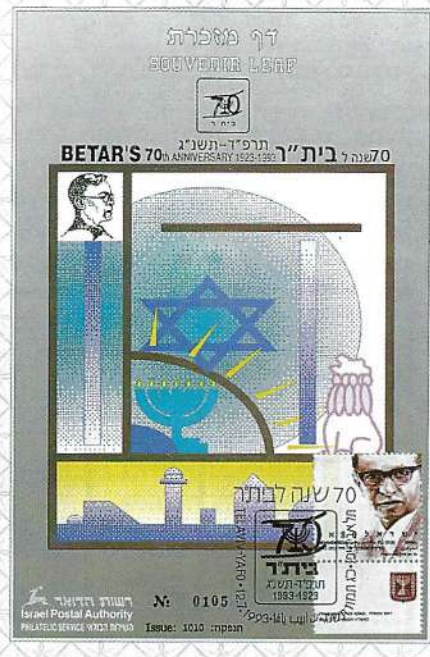
כל מינהלי הדואר בעולם מוזמנים להציג את הבול היפה ביותר המייצג את ארצם.

הדואר האוסטרי אינו משתתף ואינו מיוצג בתחרות זו, כדי לשמור על נייטרליות. חבר שופטים בחר ב-3 בולים הטובים בעולם. בין השופטים: נציגים בכירים של הדואר האוסטרי, המדפיס הממשלתי האוסטרי, אמנים, נציגי העתונות היומית, נציגי העתונות הבולאית, נציגי התאחדות הבולאים, ומעצבי בולים מאוסטריה.

במקום השני זכה כאמור הבול הישראלי שהונפק לרגל המשחקים האולימפיים ה-25 בברצלונה 1992. מעצבת הבול - רות קנטור.

המקום הראשון הוענק לבול אוסטרלי, ובמקום השלישי זכה בול פורטוגלי.

לא מכבר זכה הבול האולימפי הישראלי גם במקום השני ובמדלית כסף בתחרות עולמית לבולי אולימפיאדה.

עתה, הונפק אצלנו דף מזכרת רשמי, בהשראת רשות הדואר והשירות הבולאי והוטבעה חותמת אירוע לציון 70 שנה ל"בית"ר". בלשכנו של יצחק שמיר, ראש הממשלה לשעבר, ויו"ר הועד הציבורי לחגיגות ה-70, התקיים טקס מיוחד להופעת דף המזכרת הבולאי. הדף הונפק במהדורה מוגבלת של 1010 עותקים, מהן 600 נועדו לסניפי "בית"ר". בחו"ל, 100 להענקות רשמיות ורק 300 נועדו לאספנים.

חיים לנגלבן

נתניה מארחת את ספורטאי המכביה

אכן עירית נתניה לא רק שאירחה את ספורטאי המכביה ה-14, אלא שגם הקדישה לאירוע דף מזכרת בולאי מיוחד. בעת פתיחת משחקי המכביה ה-14, הופעל חותם בולאי מיוחד. בחותם זה הוחתמו דפי מזכרת מיוחדים שהנפיק השירות הבולאי, על פי הזמנת עירית נתניה. הדף סוקר את משחקי המכביה מראשיתה ומלווה בצילומי אוויר של העיר מצידה המערבי.

איש לא היה מעלה על הדעת, רק לפני כמה שנים, שאישיות כמו זאב זיבוטינסקי, אכן תופיע בהנפקה ממלכתית של מדינה כמו אוקראינה, לשעבר ברית המועצות.

זאב זיבוטינסקי, שבחיו ובמותו סימל את הציונות המושמעת ביותר, במיוחד במדינות הקומוניסטיות, צפוי כבר במרוצת השנה הזאת להופיע בפריט בולאי בארץ הולדתו, אוקראינה. כידוע, זיבוטינסקי נולד באודסה, היום אוקראינה העצמאית, המקיימת יחסים תקינים עם מדינת ישראל וזאת חרף הזכרונות הקשים שיש ליהודים רבים, ניצולי השואה, מן התקופה שחיו על אדמת אוקראינה תחת הכיבוש הנאצי. דואר אוקראינה הסכים עקרונית להנפיק פריט בולאי לזכרו של זאב זיבוטינסקי ועדיין לא ברור אם תהיה זו חותמת דואר מיוחדת בלבד, או בול דואר עם דיוקנו של זיבוטינסקי. על כל פנים יש הסכמה של דואר אוקראינה בעניין זה, עם הוועד הישראלי לציון שנת ה-70 לבית"ר.

נראה שדוקא במדינות חבר העמים יהיו כמה הנפקות בעניין זה, כך לפחות מקווה ראובן נעמת, יו"ר חגיגות יובל 70 ל"בית"ר".

פעילות בית"ר במזרח אירופה החלה עוד בימי ברה"מ, אולם רשמית רק 1989, כיום יש שם כ-10 סניפי בית"ר...

60 לעליית הנוער

עליית הנוער ציינה מלאת 60 שנה לקיומה. המאורע צוין בחותמת אירוע מיוחדת ודף מזכרת חגיגי. דף המזכרת המיוחדת סוקר את סיפורה של עליית הנוער ומלווה בצילומי בולים שהופיעו בישראל בעבר לכבוד עליית הנוער. החותמת המיוחדת הוטבעה ב-28.6.93.

צייר הבול לא זכה לראות את יצירתו

בעמק מציירים בולי דואר

למותם הטראגי של שני המדענים המופיעים בבולי ישראל החדשים מצטרף גם אומן הבולים, **סלבה דוזורץ** ז"ל, שמספר שבועות לפני הופעת הבולים שצייר, נדס לבו והלך מאתנו. סלבה דוזורץ עלה לפני כשנתיים מברית המועצות לשעבר, ועל פי כישוריו האמנותיים היו לו כל הסיכויים להקלט בארץ ולהתפרנס בכבוד ממקצועו.

דוזורץ היה מאיר בעל רמה עולמית, שפרט למספר בולים שהספיק לצייר עבור דואר ישראל, היו לו

כבר הצעות לאיור ספרים ועיצוב גרפי. דוזורץ אף הספיק לקיים בארץ תערוכה של יצירותיו, במסגרת תערוכת אמנות קבוצתית שנערכה השנה מטעם ההסתדרות במרחב תל אביב, והמזכ"ל גרשון גלמן הבטיח לו אף לסייע בקיום תצוגה מיוחדת של יצירותיו. דוזורץ נפטר באורח פתאומי והשאיר אה וכן שלא במהרה ננחמו.

כיוון שנחשב לאמן ציור דיוקנאות, נוסף לאיור ספרים קלאסיים, נמסרו לו לעיצוב מספר בולי דיוקן, שכאמור, השניים הראשונים, הופיעו כבר בחודש יוני השנה. דיוקנאות הרבנים שנועדו להופיע השנה, צוירו אף הם ע"י דוזורץ ז"ל.

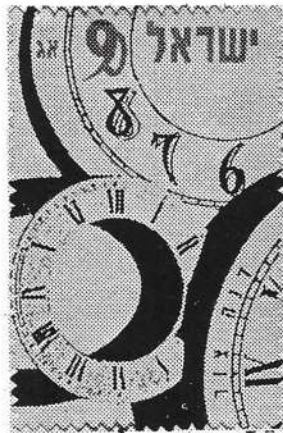
השנה הופיעו שני בולים שהוקדשו למדענים - פרופסור יואל רקח ופרופסור אהרון קציר (קצילסקי) ז"ל, שהיה קורבן הטרור הערבי ונהרג בהתקפה הרצחנית של קבוצות היפנים בנמל בן גוריון, בגלי הטרור הראשונים, זמן רב לפני האינתיפאדה. גם הבול שהוקדש לפרופסור יואל רקח, שמצא את מותו בנסיבות טראגיות בביקורו באיטליה, הוא בול דיוקן. פרופסור יואל רקח היה פיסיקאי במכון וייצמן. הוא מת בעת ביקורו בדירת אימו באיטליה מהרעלת גזאים בתנור הסקה. פרופסור אהרון קציר היה ביופיסיקאי במכון וייצמן, אחיו של פרופסור אפרים קציר, נשיא המדינה לשעבר. שני המדענים, פרופסור אהרון קציר ופרופסור יואל רקח, היו מועמדים לפרס נובל.

בנושאים כלליים ובתחומים ספציפיים. טוב לדעת כי בעתיד יהיו מעצבים צעירים שהתמחו במיוחד בתחום הבולאות - שינוי מרענן בנוף הישראלי.

אד ואן אויין-
אוטופוט

בשתי השנים הראשונות לומדים בבית הספר מקצועות יסוד, כמו תולדות האמנות, אמנות מודרנית, רישום, ציור, סדנאות, יצירה, שרטוט, חשיבה גרפית, טיפוגרפיה, עיצוב בסיסי, עיצוב גרפי, הכרת המחשב (הגרפי), איור ויסודות בעיצוב תלת מימדי. בשנה השלישית מושם הדגש על השילוב בין הנושאים שנלמדו, פירסום ועיצוב שימושי. בשנה הרביעית - פרויקטים אישיים בהנחיית מנחים.

תערוכת סוף שנה של מכללת "גורן" של עמק יזרעאל, היתה השנה דווקא בתל-אביב, במגדל האופרה בתל-אביב.

לא לרבים ידוע שבעמק יזרעאל קיים בית ספר לעיצוב גרפי "גורן" - מכללת עמק יזרעאל ע"ש מקס שטרן. ובין המקצועות הנלמדים שם, קיים מקצוע, **עיצוב בולים**.

אכן, עיצוב בולים הופיע כתרגיל בתכנית הלימודים הכללית של בתי הספר הגבוהים לעיצוב גרפי בישראל. אבל, תחום זה בעיצוב הגרפי, לא קיבל אצלנו אותה חשיבות הניתנת בארצות המערב ובמיוחד באירופה.

בבית הספר לעיצוב גרפי "גורן" במכללת עמק יזרעאל, חל באחרונה שינוי משמעותי בגישה - מציניים המורים והתלמידים כאחד. עיצוב בולים הפך למקצוע בפני עצמו, בעל חשיבות ממדרגה ראשונה בתכנית הלימודים, מציין מנהל ביה"ס, **מוני מרוז**.

את הבשורה העיצובית הזו הביא ל"גורן" מעצב הבולים הידוע **אד ואן אויין**, שקיבל השנה תפקיד מרכזי בבית הספר לעיצוב גרפי (הזכרנו את שמו פעמים אחדות בהקשר עם בולים שעיצב עבור דואר ישראל).

אד ואן אויין, שהטביע חותם חשוב מאד בעיצוב הבולים בישראל, רואה בהנחלת מקצוע זה שליחות וחובה למען קידום המעצבים הצעירים, ואכן, בשנה האחרונה קיבל בית הספר תפנית משמעותית בגישה לעיצוב, הן מבחינת החשיבה, הגישה למקורות רעיוניים, חומרים, טכניקות ביצוע וכמובן

על חותמות נהריה - גילויים חדשים

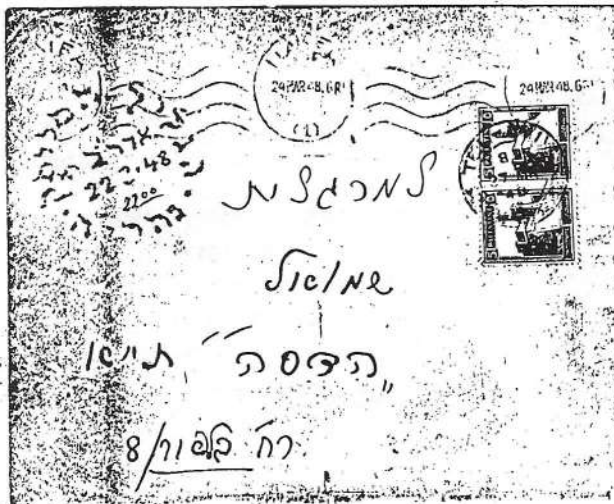
- מאת איתמר קרפובסקי -

על דאר החרום דרך הים של נהריה ו"הגליל המערבי המנותק" במארס-מאי 1948 נכתבו לא מעט מאמרים, ודובר על 5 סוגי החותמות המיוחדות שהיו בשימוש בשרות דאר זה. הפעם נספר על שני "הסלוגנים" ראשונים מגילוי חדש שעשוי לעניין גם את הוותיקים שבינינו.

לאחרונה הגיע לידי מכתב מעניין במיוחד, אשר משנה את התמונה: המכתב נשלח מנהריה לכתובת בתל-אביב. הוא נושא עליו את חותמת החרום המיוחדת הראשונה של נהריה מיום 22 במארס (טיפס ב'), אולם השעה תוקנה בדיו מאותו כתב-יד ל-22.00. חותמת של חיפה היא חותמת מכונה ברורה מיום 24 במארס! (ולא 23 במארס כמו בכל היתר). בנוסף לכך מוחתמים הבולים המנדטוריים בחותמת הגעה Arrival של תל אביב מיום 27 במארס.

מה קרה איפא? מסתבר שמקריית ומזל דרושים לפעמים גם בבולאות על מנת לקבל פריטים יוצאי דופן. ברור שהמכתב נמסר למשלוח ביום ה-22 במארס - היום הראשון להפעלת שירות החירום, אלא שהוא או שנשכח במשרד, או שהובא למשלוח לאחר השעה 11.00, כאשר הסירה כבר עזבה. רישום השעה ה-22.00 בשני המכתבים שהזכרתי מעיד, שכנראה יותר מאוחר, בלילה של ה-22 לחודש, יצאה אומנם סירה נוסעת לחיפה, ובין היתר לקחה עימה דאר שנמסר בשעות אחר הצהריים. חותמת ה-Despatch של חיפה מיום ה-24 במארס מאשרת גם היא עובדה זו שהמכתבים הנ"ל הגיעו לדאר בחיפה יותר מאוחר, וזו עובדה חדשה. המכתב גם לא יצא בסירה ביום השני של השרות, מאחר וכל המכתבים של היום השני (שעוד נדון בהם) נושאים את חותמת המשלוח של חיפה מיום 26 במארס.

חותמת הגעה של תל-אביב היא לא עקב כך שהמכתב היה רשום או אקספרס, אלא מתוך הסיבה הפרוזאית, שהמכתב בויל בשני בולים מנדטוריים בני 5 מיל, שהודבקו במאונך, ואילו חותמת ה-Krag של חיפה הספיקה להחתים רק את העליון ביניהם, ולכן השתמשו בתל-אביב בחותמת ה-D.C. המנדטורית כדי "לבטל" גם את התחתון.

ב-17 במארס 1948, נותק הקשר היבשתי בין הגליל המערבי לשאר המדינה לאחר שכוחות ערביים ניתקו את הכביש היחיד שהוביל לחיפה ליד העיר עכו, והעיר נהריה נכנסה לתנאי מצור. כוחות "הגנה" במקום שנקראו "משמר העם" החליטו עקב התנאים שנוצרו לאלתר קשר חילופי עם העורף והעיר חיפה בסירות בדרך הים. קשר זה כלל גם קשרי-דאר, כאשר המכתבים מובלים בסירות לעיר חיפה וממנה בחזרה לנהריה. עבור הובלת הדאר בדרך הים ניגבה תשלום שבוצע באמצעות החתמת המכתבים בחותמות או ב"סלוגן" מיוחדים, ויותר מאוחר אף בבילוב בולים מיוחדים ותוויות.

המשלוח הראשון לחיפה יצא דרך הים ביום 22.3.48. לשם כך הוכנה חותמת מיוחדת עגולה בעברית בלבד, שכללה את המילים "הגליל המנותק/נהריה"(חותמת נהריה מס' 1), כשבמרכז מופיע התאריך העברי והכללי של ה-22 במארס, ומתחתן כתב המפקד המקומי בעט את שעת הפלגת הסירה לחיפה 11.00 (בבוקר) (צילום 1). המשלוח הגיע לחיפה לאיש קשר אשר העביר את המכתבים לסניף הדואר הרגיל שברחוב החלוץ, שם בוילו המכתבים בבולים מנדטוריים, ונמסרו להפצה בצינורות הדאר הרגילים.

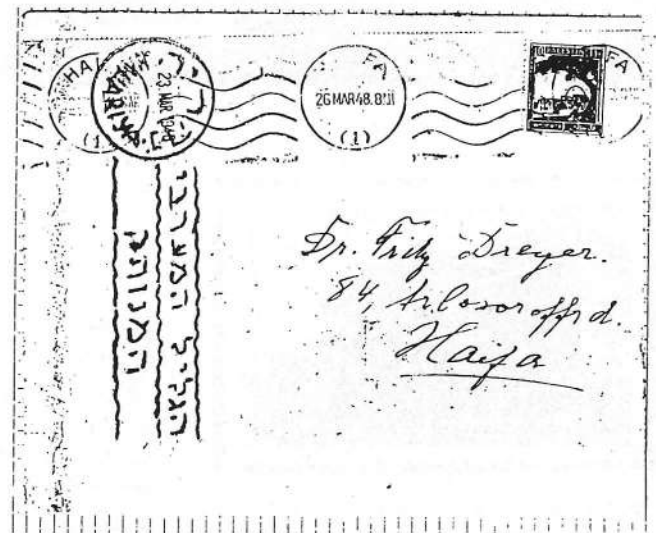
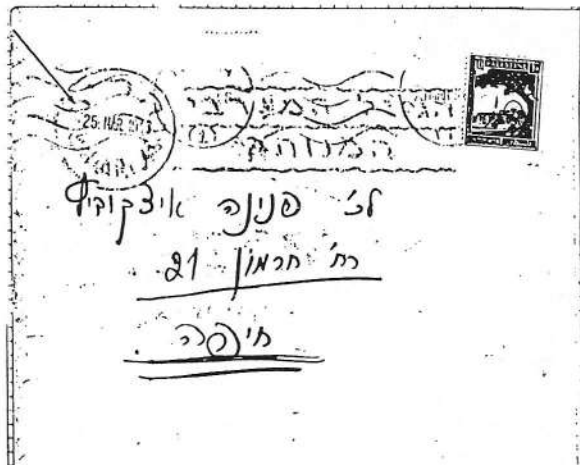
מספר המכתבים הידועים מהמשלוח הראשון הוא מועט, וכולם נושאים את אותן החותמות ואותה שעה. כשהבולים הוחתמו בחיפה גם בחותמות מנדטוריות מיום 23 במארס. לפני מספר שנים הראה לי אספן גרמני שביקר בתערוכה בארץ, מכתב מנהריה שנשא עליו את חותמת נהריה מס' 1, אבל שעת המשלוח מתחת לתאריך היתה כתובה גם כן בדיו בכתב יד, אבל של השעה 22.00 ולא 11.00. את התאריך בחותמת המנדטורית של חיפה לא ניתן היה לקרוא, ולכן אמרתי לאספן שאינני יודע להסביר את הדבר, ואולי מישהו "שיחק" בחותמת וניסה לזייף את המכתב.

הראשונה, שהמכתב נמסר למשלוח בשעות מאוחרות של ה-24 במאס, ולאחר שהסירה כבר עזבה לחיפה, ולפיכך החתימו אותו ב"סלוגן", שהיה קיים באותו היום, כדי לגבות את דמי המשלוח (20 מיל), אבל את התאריך הכניסו רק למחרת, כאשר שלחו את המכתב בפועל בזמן המסויים. או שהמכתב נמסר למשלוח ביום ה-25 במאס, בשעות הבוקר המוקדמות, לפני שה"סלוגן" השני ניקרע ואילו ה"סלוגן" השלישי טרם נכנס לשימוש. מה שברור מעבר לכל ספק הוא, שהמכתב הנ"ל אכן יצא לחיפה בסירה עם יתר הדאר של יום ה-25 לחודש, מאחר והוא נושא את החותמת המנדטורית של המשלוח מחיפה מיום 29 במאס, כפי שמופיע על כל המכתבים מנהריה מאותו היום, אבל כשהם מוחתמים כבר ב"סלוגן" השלישי!

ביבלוגרפיה

- 1) David Kessler. & Max Vogel, Postal History Of Nahariya 17.3-15.5.48"
- 2) B.J Forsher
- 3) J. Niesen
- 4) N.Zankel & M. Siegel "The First Nahariya Intech Postmark", Vol XXXV, No 1/2 (1984) P.4233

יד המזל גרמה שבנוסף לשעה 22.00, יש לנו כעת מנהריה מכתב יחידי שקיים כיום, הנושא עליו הסלוגן הראשון או השני עם חותמת הגעה. המכתב השני המעניינים שברצוני להביא, הוא מכתב מנהריה לחיפה החתום בחותמת החרום המיוחדת מהיום השני לשרות, שבדרך אגב, ידועים ממנה אף פחות דוגמאות מאשר מהחותמת הראשונה, ולפיכך היא יותר נדירה(!). החותמת הראשונה היתה בשימוש רק יום אחד, מאחר שהתאריך 22 במאס היווה חלק אינטגרלי של החותמת עצמה, ולפיכך היה צריך להביא ליום הבא חותמת חדשה לפיכך יצרו ליום ה-23 במאס חותמת חדשה שהורכבה מטבעת כשבתוכה כתובה המילה "נהריה" בעברית ובאנגלית, ואילו בעברית בלבד, ואילו את התאריך מתוך כוונה שלא להרכיב כל יום חותמת חדשה, הכניסו כעת כל יום, עד לגמר השרות, על ידי שימוש בחותמת תאריך משרדית רגילה (צילום 3), חותמת זו היתה בשימוש יומיים בלבד ה-23 וה-24 במאס, ואז השעוונית ניקרעה וביום ה-25 במאס הכניסו את ה"סלוגן" השלישי לשימוש. המכתב הנידון הוא יוצא דופן, מאחר שלראשונה מופיע מכתב מנהריה החתום ב"סלוגן" השני, אבל התאריך המופיע בו הוא מיום ה-25 במאס(!). נשאלת השאלה מה קרה כאן. יכולות להיות לכך שתי סיבות:

ליאון יוליוס אינו

צבור הבולאים אבל יחד עם משפחת ליאון

על מותו של חברנו, הבולאי הוותיק

יוליוס ליאון ז"ל

עמותת בולאי ותניה
התאחדות בולאי ישראל

וועד חדש בעמותת לתולדות הדואר

ברשימת החברים שנבחרו לוועד החדש נפלה טעות בפירסום בחוברת מס' 4 בוועד החדש חברים:
ברנרד גרוסר - נשיא כבוד
ד"ר ירמיהו רמון - יו"ר
הנס מינץ - ד"ר צבי שמעוני סגני יו"ר
צבי אלוני - מזכיר
מרדכי סונדק - גזבר
חברים: מרווין זיגל, ד"ר אדי לייבו, יעקב צחור, יעקב שבתאי.
מערכת הבטאון: "תולדות הדואר של ארץ ישראל" נשארה כשהיתה.

ד"ר צבי שמעוני

אדנאוויר והכותל המערבי...

לשוא קבלנו שבבולים הרבים שהופיעו באחרונה לזכרו של הקנצלר אדנאוויר המנוח, עם מנהיגי עולם שונים, או מקומות ביקוריו, לא מצאנו עדות כלשהיא לביקורו בישראל וקשריו עם בן גוריון. מסתבר שיש עדות לביקורו אצלנו וזאת בבולי סט. וינסנט גרנדינס. סט. וינסנט הנפיקה שתי סדרות בולים ושלוש גיליוניות זכרון (אחת בסט. וינסנט ואחת בסט. וינסנט גרנדינס). בבולים מופיע אדנאוויר עם האפיפיור יוחנן ה-23, אחרי הבחרו לקנצלר גרמניה ב-17 בספטמבר 1948, רכבת האוויר האמריקאית עם מזון לברלין, אחרי מלחמת העולם השנייה, חורבות קלן, אדנאוויר על רקע בנייני האומ"ם בניו יורק, אדנאוויר לבדו ועם הנשיא ג'ון קנדי. גליונית הזכרון של סט. וינסנט גרנדינס, שטרם הגיעה ארצה, קשורה בביקורו של אדנאוויר בישראל ב-1966, כשאדנאוויר כבר לא היה קאנצלר בגרמניה ורק יו"ר המפלגה הנוצרית-דמוקרטית. בגליונית מופיע אדנאוויר בבול דיוקן לצד הכותל המערבי, אם כי הביקור היה שנה לפני מלחמת ששת הימים ואיחוד ירושלים, והכותל היה, כידוע, בכיבוש ירדני. אכן, בתוך שורה של כמה עשרות בולי אדנאוויר האחרונים. יש כאמור גם פריט אחד הקשור בישראל וירושלים.

עכברוש רוטשילד

בפפואה וגינאה החדשה הופיעו באחרונה 4 בולים של יונקים מקומיים, ביניהם אחד בשם "מלומיס רוטשילד". כידוע, לורד וולטר רוטשילד הוא שקבל מידו של בלפור את "הצהרת בלפור" והעבירה לידי ד"ר ויצמן (!). היה חוקר נודע בכל שטחי הבוטניקה וכל דבר חי, וזאת על אף היותו בנקאי ממשפחת הרוטשילדים.

אוקלהומה של המרשטיין

היצירה המוסיקלית של אוסקר המרשטיין וריצ'רד רוג'רס "אוקלהומה", נועדה לאוסף מוסיקה, אבל עשויה להכלל באוסף של "יודאיקה", בזכות הבול האמריקאי החדש שהופיע לא מזמן בארצות הברית. הבול מראה זוג רקדנים זמרים מן המחזור "אוקלהומה", אבל מכיוון שהיצירה של יהודי, יהיו אספנים שיכללו את הבול להנפקת הבול בגלל המפנה וההשפעה שהיה למחזור על המוסיקה העממית של אמריקה. מאז הופעתו, לפני 50 שנה, נחשב המחזה לאבן פינה בפולקלור האמריקני, והשיר המרכזי של המחזור הפך לשיר מדינת אוקלהומה. במשך השנה, יופיעו עוד גליונות מוזיקליים, 3 במספר: "גברתי הנאוה", "ספינת השעשועים" ו"פורגי ובס" (שיכלל אף הוא ב"יודאיקה", בהיותו פרי עטו של ג'ורג' גרשווין).

בול אחר מבולי סט. וינסנט גרנדינס, הוקדש למרכז יעבץ בניו יורק, ע"ש הסנטור יעבץ.

פריט נוסף מן האיים הקריביים, הופיע באי גרנדה. זו הקדישה גליונית זכרון למוזיאון גוגנהיים שבניו-יורק. (יהודי).

הופיע מחירון גלעדי

מחירון בולים חדש מטעם "בולי גלעדי" בתל אביב, הופיע ומופץ במחיר 8 ש"ח. המחירון סוקר את כל בולי ישראל מ-1948 ועד סידרת ציפורי, שיר-האחרונה. המחירים מתייחסים לבולי שובל, ללא שובל, מעטפת יום ראשון ומעטפות יום ראשון עם שובל. המחירים סומנו בשקלים.

על-פי מחירון גלעדי, ניתן להבחין בעלייה גדולה של מספר ההנפקות בבולי ישראל. כך למשל, היו בדואר ישראל 7 הנפקות ב-1948 ו-8 ב-1949 ואילו ב-1991 היו 21 הנפקות וב-1992 היו 26 הנפקות. המחירון מצביע על עלייה מסויימת במחירי בולי השנים האחרונות לעומת בולי שנות ה-60 וה-80.

בשנת 1992 היו כמה בולים ש"הוכיחו" עצמם וההשקעה בהם היתה כדאית. לאלה שייך גיליון "כלנית", שמחירו עתה 80 ש"ח; גיליון כנרת - 18 ש"ח; רכבת 10 ש"ח; גיליון חיות 12 ש"ח; הסרט העברי - 14 ש"ח ועוד ועוד.

שלושת הגדולים של דואר עברי, לפי מחירון גלעדי, הם עתה 15 אלף ש"ח (!)

בארה"ב נגנב אוסף בולי פלסטינה

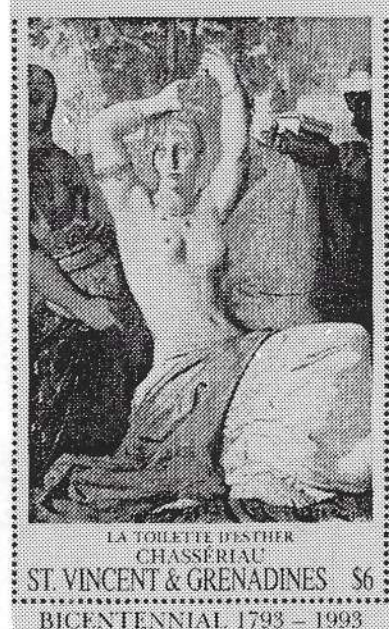
בידיעה שהופיעה בשבועון LINNS, 14.6.93 נמסר, כי מזוודה שכללה אוספי בולים של פלסטינה, ישראל ומצריים בערך כולל של כ- \$27,000 נגנבה מביתו של אספן בניו ג'רסי, ארה"ב.

הבולים היותר נדירים באוסף שנגנב היו מפלסטינה: 3 מיל עם הדפס רכב הפוך (סקוט 19e) ו-2 פיסטר עם הדפס רכב הפוך (80a). בולים עם ניקוב 14 כללו את הבולים הנדירים של 20 פיסטר 1921 (25a) 21-1920 ומיל 1 הדפס רכב בערבית (15e) וצמד בולים מ-1923, 1 מיל, דמי דואר ללא ניקוב ביניהם.

אוסף בולי ישראל כלל בולים עם שובל, החל מדאר עברי ועד להוצאה של 1963 באוסף היו גם פריטים כפולים. פקחו עין !!

לה טואלט ד'אסתר...

PAINTINGS FROM THE LOUVRE

מפות בבופוצ'ואנה

לאופנת מפות בבולים מצטרפת מדינת בופוצ'ואנה שבדרום אפריקה, בהנפקת ארבעה בולים.

זו סדרה שלישית של בופוצ'ואנה מפות עתיקות. יופיעו 4 בולים עם מפת אפריקה ומעט מארצות המזרח התיכון, כולל ישראל. הכוונה, כאמור, למפות עתיקות.

לידיעת אספני
יודאיקה
מפגש אספנים
במסגרת התערוכה
פרטים במזכירות

אצל הצייר גויה ידועה היצירה בשם "מאיה הערומה". לא כן אצל שריון, אף על פי שצייר את אסתר כשהיא ערומה למחצה. התמונה נקראת "לה טואלט ד'אסתר" ואסתרקה שלנו אכן חשפה את דדיה בפני הצייר וכך הונצחה גם בבול דואר של סט. וינסנט.

האי הקריבי הננסי סט. וינסנט גרדינס (להבדיל מסט. וינסנט האי המרכזי) מקדיש הרבה בולים ליובלות אומנות וגם השנה הופיעו שם מספר בולים וגליוניות זכרון לציון מלאות 200 שנה למוזיאון "לובר" בפריס (המדובר ביצירות אמנות הנמצאות ב"לובר").

בהנפקה החדשה של סט. וינסנט מופיע גם דילקורא עם היצירה "חרות לעם" ו"משפחת נמרים במשחק" ועוד מספר אמנים. בנושא האמנות ה"לובר" יופיעו השנה הרבה בולים במבצע משותף של מדינות שונות וכנראה גם מדינות בודדות. לאספני "יודאיקה" נוסף, כמובן, הפריט "אסתר המתגדרת".

במבצע משתתפות 13 מדינות: אנטיגואה, דומיניקה, גמביה, גאנה, גרנדה, גרנדה גרדינס, לסוטו, מלדיב, ניז'ר, סט. וינסנט, סיירה ליאונה, טונגיה ואוגנדה.

מפת ישראל

באי אסונסיון הופיעה זה עתה סידרת בולים שהוקדשה לכלל התת ימי הדרום אטלנטי שעובר דרך איי אסונסיון. הכבל עובר בין ספרד לפורטוגל ועד לכף התקווה הטובה, שבדרום אפריקה. בדרך הוא עובר את האיים הקנאריים. איי קייפ-וורדה ואסונסיון. כולו לאורך חופה המערבי של אפריקה. הבול המציג את טוואי הכבל מראה את מפת אפריקה והמזרח התיכון, לרבות מפת ישראל.

בטייפי שבטאיוון צפויה הקיץ תערוכת בולים בחסות FIAP (הפדרציה הפילטלית הבין אסיאתית). התערוכה "טייפי 93" ממומנת ע"י דואר טאיוון. היא תערך בין ה-14-19 באוגוסט. יהיו בה שני אגפים - אגף המוזמנים לתחרות ובו 421 מסגרות תצוגה ו-121 מסגרות תצוגה במדור כבוד. נוסף לכך יהיה אגף מציגים מקומיים ובו 504 מסגרות. בסך הכל יהיו בתערוכה יותר מ-1,000 מסגרות תצוגה. דואר טאיוון ינפיק ב-12 באוגוסט גליונית זיכרון נאה בנושא אמנות.

השקט. באי אוטוטאקי, אף הוא באיי קוק, הופיעו 3 בולים עם דיוקנאות המלכה ויקטוריה והמלך אדוארד ה-7, בול דיוקן ג'ורג' ה-5 וג'ורג' ה-6 (אביה וסבה של המלכה אליזבת השנייה); בבול השלישי שתי תמונות של אליזבת השנייה. למעוניינים: המלכה ויקטוריה היא השליטה האחרונה לבית הנובר. אדוארד ה-7, היה המלך הראשון לבית סקס-קובורג וגוטה (כיוון שויקטוריה היתה נשואה לנסיך אלברט מסקס-קובורג וגוטה). המלך ג'ורג' היה הראשון לבית וינדזור, כשהחליט והכריז ב-1917 שהמשפחה המלכותית תהיה בשם זה, במקום בשם "סקס-קובורג הגרמני".

למלכת בריטניה מנפיקים בולים בכל שני וחמישי, שכן כל יום הולדת, יום חתונה, נישואי הילדים, הולדת הנכדים, ימי זכרון להכתרה, ימי ביקור ומסעות ואין ספור של אירועים, מונצחים בבולי דואר של חבר העמים הבריטי, לכבוד המלכה. אליזבת השנייה היא המלכה המצולמת ביותר בבולי דואר. השנה, למשל, הקדישו לה הרבה בולי דואר לרגל 40 שנה להכתרתה, והבולים כבר החלו מופיעים. בטקס ההכתרה, שהיה כידוע ב-1953, היו רבים מגדולי הדור, ועתה יופיעו בוודאי גם הם בצילומים מהטקס. בימים אלו הופיעו באיי קוק 3 בולים עם תמונות המלכה בטקס ההכתרה, כשבולים דומים צפויים גם באיים האחרים באוקיינוס

תערוכה סינית בהונג-קונג

בפברואר 1994 צפויה בהונג-קונג תערוכת בולים מיוחדת בשם "הונג קונג 94" שבה יטלו חלק הסינים של הונג-קונג של בייג'ינג, של טאיוון ושל מקאו... זו כעין תערוכה לאומית, לפחות מבחינת השפה הסינית, אבל משתתפיה יהיו כמובן, בני ארבע מדינות שונות. התערוכה תשתרע על פני שטח של כ-4,500 מ"ר בהיקף של כ-400 מסגרות תצוגה (קטנה מאד במושגים סיניים). החסות לתערוכה ניתנה על ידי פיא"פ (פדרישן אוף אינראיזיאן פילטלי) - ההתאחדות הפילטלית הבין אסייתית.

הכתר בלי המלכה

בטריסטאן דה קונה, אי שם בדרום האוקיינוס השקט, הופיעו 4 בולי הכתרת המלכה אליזבת השנייה במלאת 40 שנה למלכותה, אבל ללא תמונת המלכה. ארבעת בולי הסדרה מראים כתרים ואבזרי הכתרה, אך כאמור, לא את תמונת המלכה (חריג!)

המלכה הרוכבת

מספר המדינות המנפיקות עתה בולים לציון 40 שנה להכתרת המלכה אליזבת השנייה, מגיע לכ-20. בכולן בולים וגליונות זיכרון. בכל הפריטים תמונות מבית המלוכה-צילומים או ציורים. באי ניוויס הופיעה גליונית זיכרון עם תמונת המלכה רוכבת על סוס, עפ"י צילום משנת 1977.

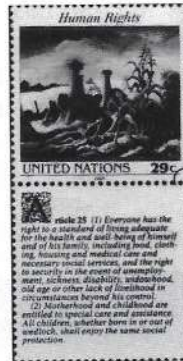

דגי קפריסין

דואר קפריסין ינפיק השנה ב-6 לספטמבר, סידרה בת ארבעה בולי דגים. הערכים: 15, 20, ו-30 סנט קפריסאים

שתי הנפקות מעניינות בדואר או"ם, יהיו "זכויות האדם" ו"שלו". הראשונה 11 ביוני והשנייה 21 בספטמבר. ביוני הופיעו 6 בולים בגיליונות בני 12 בול, מוקדשים לזכויות האדם, על פי מגילת האו"ם.

הנידון: הקטע שנכתב ע"י במדור של חשיפת הצעות מחיר ע"י בעלי בתי המכירות הפומביות בגליון "שבל" מס. 3 תחת הכותרת "אין לחשוף הצעות מחיר למכירות פומביות".

בקטע הנידון כתבתם על התופעה של חשיפת הצעות מחיר ע"י בעלי בתי המכירות הפומביות בישראל. בגלל האופי הכללי של המאמר הקצר ניתן להבין מכך שכל בתי המכירות בישראל נוהגים לחשוף את הצעות המחיר.

לדעת, צריכים הייתם לחשוף את בתי המכירות אשר נגדם התלוננו האספנים וכך הייתם משיגים את המטרה. כתיבת מאמרים כלליים אשר מתוכם ניתן להבין שהכל אשמים, מחטיאה את המטרה וגורמת נזק לבתי המכירות שאינם נוהגים לחשוף את ההצעות. אודה לכם אם תדאגו לתקן זאת בחוברת הבאה.

עוזר רוטנברג, ירושלים

הערת המערכת:

אנחנו סבורים שבנושאים אלה, מן הראוי שהתאחדות תביע דעתה ואם תהיה החלטה בידון נפרסמה.

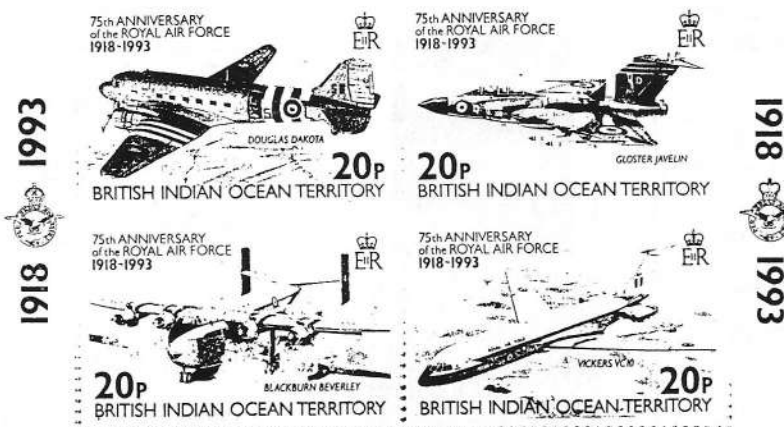
השנה נבחרו יצירות אמנות של **תומאס הרט בנטון וג'ייקוב לורנס מארה"ב; רנה מאגריט מבלגיה; סלי מורגאן מאוסטרליה ופאבלו פיקאסו הספרדי.** לכל בול שובל עם סעיף מתאים ממגילת זכויות האדם, שבשלושה בולים הופיע בשפות שונות: אנגלית, צרפתית וגרמנית.

הופיעו, איפוא, 18 בולים - 6 במטבע אמריקאי ובכיתוב אנגלי; 6 במטבע שוויצרי, בכיתוב צרפתי; 6 במטבע אוסטרי, בכיתוב גרמני. הבולים שנועדו לחודש ספטמבר הוקדשו לשלום ויופיעו בשלוש רביעיות - בסה"כ 12 בול. הציור, שבוצע ע"י מחשב, סימלי, ומראה סבך גיאומטרי, כנראה כפי שאכן השלום נראה בעיני הציבור...

סרי לנקה (ציילון לשעבר) הנפיקה זה עתה סידרה צנועה של בולים מעניינים בתוכנם. הבולים הוקדשו לקטעי חרוזים של ה"דמהפאדה" (הטפות האל בודהה). כל פסוק מתואר גם בציור: 75 סנט-הפסוק המתאר את הצגת מאגאנדי על ידי אביה בפני האל בודהה, לשמש לו לאשה. 1 ר-קיסה גומטי, מאבדת את בנה יחידה והופכת לנזירה. 3 ר-פטאצ'ארה, מאבדת את כל משפחתה באירוע טראגי והופכת לנזירה אף היא. 10 ר-הרוצח אנגואילימאלה, חוזר בתשובה והופך נזיר.

75th ANNIVERSARY of the ROYAL AIR FORCE

BRITISH INDIAN OCEAN TERRITORY

75 לחיל האוויר המלכותי

סידרת-מרתון של תשע הנהלות דואר, שאותן משרתת סוכנות השיווק את 'סוכני - הכתר' בבריטניה, הופיעה בימים אלה לכבוד יובל ה-75 של חיל-האוויר המלכותי. בצמדות ובבולים בודדים מהווה הנפקה זו מעין מוזיאון-זוטא המציג את כל המטוסים, שבהם השתמש ומשתמש ה'רא"ף' מאז 1918, מהם, כמובן, כאלה שמילאו תפקיד מכריע במלחמת העולם השנייה, כשהדפו את המתקפה האוירית הגרמנית בקרב על בריטניה, וטיסייהם שמעו מפי צירציל, כי "מעולם לא חבו רבים כל-כך הרבה כל-כך למעטים כל-כך".

בעמותות

טלינקר אסטרלה בת 11 - משפחת החתולים;
קטני מיכל בת 11 - פרחים;
התצוגה נחלה הצלחה רבה והיתה ברמה גבוהה. במסיבה השתתפו בני המשפחה שדאגו גם לכיבוד. למציגים חולקו פרסים מטעם השרות הבולאי, התאחדות בולאי ישראל והמועדון.

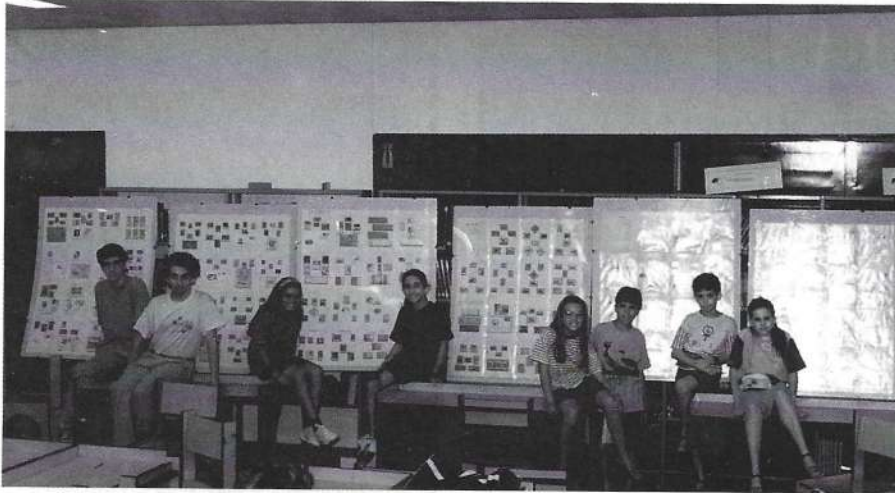
א.וון לפן, מזכיר

תלמידי החוג ליד אוספיהם.

ב-26.7.93 נערכה במועדון בולאי באר שבע מסיבת סיום של חוג הנוער ע"ש גידי זכאי ז"ל לשנת 3-1992. חוג זה מודרך במסירות ובהצלחה רבה ע"י הגב' אסתר אברמזון.

לאירוע אורגנה תצוגת אוספים של 8 בני נוער שטרם הציגו בתערוכות ארציות ואלה הם:

אנינבורג שולי	בת 10 - תחבורה;
בבאי חווה	בת 11 - ירושלים;
גנס אלון	בן 18 - ציפורים;
הירש אמיר	בן 10 - זוחלים;
חילמינסקי אלקס	בן 17 - שחמט;
טלינקר איתן	בן 10 - משפחת הכלביים;

מעטפות מבוילות מראש

במסגרת הפעולות לשיפור ולייעול השירות ללקוחותיה, הפיקה רשות הדואר גם השנה מעטפות עליהן מוטבע מראש בול ראש השנה, ללא עריך. מעטפות אלה תשמשנה למשלוח מכתבים מסוג "רגיל" בארץ ולמשלוח ברכות לחגים.

המעטפה הונפקה ביום ראשון, י"ד באב תשנ"ג (1.8.93) ומחירה היום 0.90 ש"ח. היא תהיה בתוקף גם אם ישתנו תעריפי הדואר שכן הבול

זודיאק בע"מ ZODIAC Ltd.

מכירות פומביות הפתוחות לקהל - השיטה האמינה ביותר למחיר המוצר

נושאים מורחבים לכל האספנים בקטלוג שלנו: בולים, מעטפות, מסמכים, נומוסמטיקה, שטרות ועוד... מהארץ ובכל העולם.

אם ברשותך חומר ראוי או מיוחד ותרצה להציגו למכירה פומבית (מכל נושא) אנו נעזור לך בהערכה ומיון.
דברים יקרי ערך או משונים, יבדקו ע"י מומחים הקשורים אלינו.

עמלתנו קבועה מהמחיר שמושג במכירה בלבד. כל ההוצאות האחרות על חשבונו. להתקשר:

טל. 03-5284931 פקס: 03-291395
ת.ד. 4895 ת"א הס 11

מבצע הכרות 425 בולי העולם רק 10 ש"ח

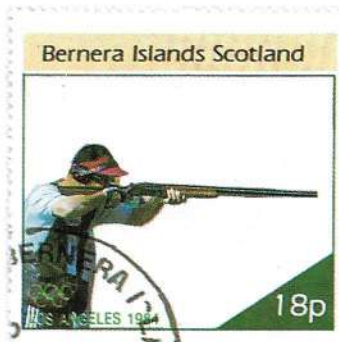
רשימות חינם

- חבילות לפי מדינות ונושאים
- מבצעים
- תכנית החלפות

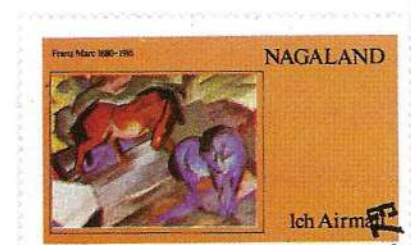
דן חפץ
ת.ד. 2547
פתח-תקוה
49125

Free price lists
Packets Special
offers Exchange

לא כל הנוצות – כלה
ולא כל "הוא" הוא הוא

כל התוויות שלמעלה אינן בולי דואר
ולא קיימות מדינות כאלה.
הזהרו מרכישתם.

התאחדות בולאי ישראל

ברגע הקובע אנחנו איתך.

יש רגעים שמכניסים לחיים משמעות חדשה. רגעים שגורמים לך לתכנן כמה מהלכים קדימה. רגעים שבהם אתה צריך לתת יותר מאהבה, רגעים שבהם אתה חייב לקחת אחריות ולתת עצה טובה. ברגעים האלה יש לך שותף אמין, אחראי וחזק - הפניקס הישראלי. ברגע הקובע, אתה יודע שאנחנו איתך.

קבוצת הפניקס הישראלי

סיטי פייר
לעזר

להנסינגל

דולב

הדר

הפניקס
הישראלי